

Dagordning för förbundsårsamlingen – förslag

Tid: Onsdagen den 20 oktober 2021 kl 08:30 – 15:00

Plats: Luleå tekniska universitet, Luleå, sal B192 i Centrumhuset

	Ärende / Föredragande	Åtgärd	Bilagor
1.	Mötets öppnande	Ordförande hälsar välkommen	--
2.	Programmet för förbundsårsamlingen samt anmälan av övriga frågor	Information	--
3.	Formalia <ul style="list-style-type: none"> a. Upprop (nya ordinarie ledamöter hälsas välkomna) b. Beloppsgränser och röstetal (information) c. Adjungeringar d. Justeringsperson e. Godkännande av dagordningen f. Protokoll från förbundsårsamling 2021-03-10	Beslut	Förslag till justeringsperson: Veronica Sundström, universitetsdirektör LTU. Protokoll från förbundsårsamling den 10 mars 2021.
4.	En utbyggd och kvalificerad analyskapacitet inom SUHF	Beslut	- Förslag till uppdrag för expertgruppen - Simulerad Kostnadsfördelning
5.	Ny ekonomisk modell för medlemsavgifter	Beslut	--
6.	Övriga förbundsärenden <ul style="list-style-type: none"> - Verksamhetsplan för 2022 - Revidering av manifestet	Beslut	- Förslag till verksamhetsplan för 2022 - Framtiden börjar nu! Manifest för dialog om den svenska högskolan 2030 - Reviderad version av manifestet
7.	Lärosätenas klimatramverk <i>Fredrik Hörstedt, Vinnova (tidigare Chalmers)</i>	Beslut	- Klimatramverket - Exempelsamling, för kännedom
8.	Autonomi: Positionspapper	Beslut	SUHF:s ställningstagande vad gäller utökat konstitutionellt skydd för akademisk frihet och lärosätenas självständighet (förslag)

9.	Rapportering från Ladokkonsortiet <i>Susanne Wallmark</i>	Information	--
10.	EU:s utvecklingsagenda för högre utbildning <i>Anna-Lena Claeys-Kulik, EUA</i>	Information	--
11.	Utredning om examenstillstånd <i>Karin Röding, utredare</i> <i>Charlotte Abrahamsson, jurist</i>	Information	Uppdragsbeskrivning
12.	SFS har ordet <i>Linn Svärd, ordf. SFS</i>	Information	--
13.	Löntagarfundsstiftelsernas styrelser	Beslut	--
14.	Almedalen 2022	Diskussion/beslut	--
15.	"Steningeviksmötet" 2022 – prioriterade frågor till ministern	Diskussion	--
16.	Information från presidiet <ul style="list-style-type: none"> - Rektorsinternat XX augusti 2022 - Presidiedagar - NUS - EUA - IAU - UKÄ:s rektorsresa Paris/London 	Information	Protokoll från styrelsemöten finns på förbundets hemsida: https://suhf.se/om-suhf/styrelsen/
17.	Rapportering från expertgrupper vars mandatperiod tar slut 2021 <ul style="list-style-type: none"> - Expertgruppen för ekonomifrågor <i>Louise Pålsson</i> - Expertgruppen för fastighetsfrågor <i>Peter Liljenstolpe</i> - Expertgruppen för internationaliseringsfrågor <i>Agneta Marell</i> - Expertgruppen för kvalitetsfrågor <i>Stephen Hwang</i> 	Information	--
18.	Rapporter från andra expertgrupper/arbetsgrupper <ul style="list-style-type: none"> - Expertgruppen för lärarutbildning <i>Kerstin Tham</i> - Expertgruppen för högskolepedagogiska frågor <i>Birgitta Bergvall-Kåreborn</i> - Expertgruppen för arbetsgivarfrågor <i>Maria Knutson Wedel</i> - Expertgruppen för etikfrågor <i>Eva Wiberg</i> 	Information	--
19.	Inbjudan till förbundsförsamling den 16 mars 2022 på Karlstads universitet <i>Johan Sterte</i>	Information	--

20.	Övriga frågor	Diskussion	--
21.	Mötet avslutas	Ordförande avslutar mötet	--

Om inte annat anges är ordförande eller generalsekreterare föredragande.

Protokoll fört vid förbundsårsamlingens sammanträde den 10 mars 2021, via zoom

Närvarolista, bilaga 1

1. Mötets öppnande

Ordförande Astrid Söderbergh Widding hälsade alla välkomna till förbundsårsamlingen.

2. Programmet för förbundsårsamlingen

Astrid Söderbergh Widding meddelade att programmet för dagen kommer att följa den utskickade dagordningen.

Inga övriga frågor anmäldes.

3. Formalia

Generalsekreterare Marita Hilliges förrättade upprop. Nya ordinarie ledamöter hälsades särskilt välkomna: Anders Hagfeldt, rektor vid Uppsala universitet, Mårten Jansson, förvaltningschef vid Sophiahemmet Högskola samt Erik Renström, rektor vid Lunds universitet (i sin frånvaro).

Generalsekreteraren informerade om beloppsgränserna för röstetal och antal röster per lärosäte.

Förbundsårsamlingen beslutade om följande adjungeringar:

- För hela mötet: Marita Hilliges, Linda Gerén och Lars Alberius, SUHF:s kansli; Simon Edström och Linn Svärd, SFS; Markus Schneider, Karlstads universitet
- Punkt 5: Fredrik Hörstedt, Chalmers
- Punkt 6: Karin Dahlman-Wright, KI
- Punkt 7: Per Dannetun, Linköpings universitet
- Punkter 9-10: Andrew Casson, Högskolan Dalarna

Förbundsårsamlingen utsåg Lars Ågren, Handelshögskolan i Stockholm, att jämte ordförande justera dagens protokoll.

Förbundsårsamlingen godkände förslaget till föredragningslista.

Protokollet från förbundsårsamlingens sammanträde den 21 oktober 2020 godkändes och lades till handlingarna.

4. Förbundsärenden

Marita Hilliges presenterade verksamhetsberättelsen för SUHF samt den ekonomiska rapporteringen för 2020. Lars Niklasson och Louise Pålsson, förbundets verksamhetsrevisorer, föredrog revisionsberättelsen. En granskning av förbundets bokföring har genomförts av Stockholms universitets internrevision och en granskningsberättelse har lämnats till förbundsårsamlingen.

Förbundsårsamlingen beslutade att lägga verksamhetsberättelsen för SUHF för 2020 till handlingarna samt att fastställa årsredovisningen för 2020. Förbundsårsamlingen beslutade att bevilja styrelsen ansvarsfrihet för verksamhetsåret 2020.

5. Lärosätenas klimatramverk

Fredrik Hörstedt, Chalmers, och Johanna Adami, Sophiahemmet högskola, lämnade en lägesrapport från arbetet med lärosätenas klimatramverk. Förbunds församlingen tog del av rapporteringen och lämnade kommentarer för det fortsatta arbetet.

6. Samverkansprogrammet om genusbaserad utsatthet i akademien

Programledare Karin Dahlman-Wright, Karolinska Institutet, lämnade en lägesrapport från samverkansprogrammet om genusbaserad utsatthet i akademien. Kerstin Tham kompletterade med tankar om hur det forskningsbaserade arbetsmiljöarbetet kan samordnas inom sektorn. Förbunds församlingen tog del av informationen, ställde frågor och lämnade kommentarer.

7. Färdplan för öppen vetenskap

Per Dannetun, Linköpings universitet, presenterade den färdplan för öppen vetenskap som SUHF:s nationella forskningsdatagrupp, en undergrupp till Samordningsgruppen för öppen vetenskap, har tagit fram. Färdplanen innehåller ett antal rekommendationer till lärosätena, en genomgång av bakgrunden till nuvarande förutsättningar för övergången till ett öppet vetenskapssystem samt en genomgång av några svenska och internationella aktörers arbete med dessa frågor. Förbunds församlingen tog del av informationen och föreslog ett tillägg gällande arbetet med förankring av frågorna.

Förbunds församlingen antog förslaget till färdplan för öppen vetenskap med ett tillägg om förankring.

8. Lärosätenas bidrag till samhällets kunskap och kompetensutveckling

Paul Pettersson, Mälardalens högskola, presenterade det material som tagits fram för att belysa lärosätenas bidrag till landets kompetensförsörjning. Arbetet har genomförts inom ramen för Expertgruppen för samverkan som en del i SUHF:s synliggörande av lärosätenas bidrag till samhällets välfärd och utveckling. Materialet består av ett omfattande presentationsmaterial med statistik över vad sektorn producerar i form av examina, publikationer, etc samt sektorns kostnader och effektivitet, mm. Högskolan Dalarna har meddelat att man inledningsvis kan ansvara för att materialet uppdateras.

Förbunds församlingen tog del av informationen samt beslutade att materialet ska förvaltas av SUHF.

9. Arbetsgruppen för examensordningsfrågor

Ylva Fältholm, Högskolan i Gävle, presenterade arbetsgruppens rapport. Gruppens uppdrag har varit att diskutera möjliga alternativ och modeller att hantera examensordningar i lärosätenas regi. Förbunds församlingen tog del av rapporten samt diskuterade arbetsgruppens förslag.

10. Positionspapper – autonomi

Astrid Söderbergh Widding inledde med en kort bakgrund till frågan om lärosätenas autonomi.

Förbunds församlingen diskuterade förslaget till positionspapper som skickat ut som underlag före mötet. Diskussionen genomfördes i form av en workshop.

11. En utbyggd och kvalificerad analyskapacitet inom SUHF

Stephen Hwang, Högskolan i Halmstad, presenterade förslaget till en utbyggd och kvalificerad analyskapacitet inom SUHF som utarbetats av Expertgruppen för kvalitetsfrågor utifrån det tidigare föreslaget till Högskoleobservatorium. Förbunds församlingen tog del av informationen och diskuterade förslaget. Astrid Söderbergh Widding tackade för presentationen och meddelade att styrelsen tar med sig kommentarerna i den vidare behandlingen av frågan.

12. SFS har ordet

Simon Edström, ordförande, och Linn Svärd, vice ordförande för SFS, presenterade pågående arbete. Frågor som SFS lyfte handlade bland annat om behovet av ett digitalt pedagogiskt lyft

ASW
de
#

inom högskolan samt studenternas psykiska hälsa. Den 19 april genomförs SFS fullmäktige med val till ny ordförande och vice ordförande.

13. Information från presidiet

Astrid Söderbergh Widding och Marita Hilliges meddelade att

- SUHF inte kommer att delta i Almedalen 2021.
- Årets rektorsinternat planeras till den 18 – 20 augusti.
- Den 26 februari genomfördes en presidiedag där presidiet bland andra träffade Tobias Krantz, Infrastrukturutredningen; Sven Stafström, VR; UKÄ angående flera uppdrag samt regeringens nationella samordnare för högskoleprovet, Peter Honeth. Alla rektorer kommer att bjudas in till ett möte den 15 april angående den framtida organisationen av högskoleprovet.
- NUS har nästa möte i slutet av mars. Rektorskonferensen som NUS arrangerar i år riktar sig till alla nordiska och baltiska rektorer och genomförs av UNIFI, som har ordförandeskapet i NUS. Konferensen genomförs online den 12 maj.
- EUA har utarbetat en vision för 2030, Universities without walls.
- IAU fyller 70 år. En gratulationshälsning till IAU spelades in.
- SUHF har fått frågan om att bli medlem i Scholars at Risk. Eftersom SUHF är medlemslärosätena i samverkan, och därför inte uttalar egna åsikter, har man tackat nej. Presidiet uppmanade istället de lärosäten som så vill att stötta arbetet inom Scholars at Risk.
- EU-domstolens underkännande av EU:s dataskyddsavtal med USA, Privacy Shield, får konsekvenser för lärosätena. Förvaltningschefernas nätverk kommer att behandla frågan.
- Arbetsgruppen för tolkning av DOS-lagen i relation till lärplattformar kommer inom kort att skicka ut sina förslag på remiss till medlemslärosätena. Arbetsgruppen har i uppdrag att lämna en rekommendation gällande lärplattformar med avseende på vad EU:s tillgänglighetsdirektiv och den svenska DOS-lagen stipulerar.
- Utbildningsdepartementet behöver återigen ha en rapportering om hur det fungerar på lärosätena under pandemin. Styrelsen är inbjuden till ett möte med departementet den 25 mars.
- Tekniksprånget och IVA har kontaktat SUHF. Verksamheten inom Tekniksprånget har haft god verkan vad gäller ökat teknikintresse bland ungdomar, inte minst kvinnor. SUHF kommer att skriva ett stödbrev för fortsatt finansiering.

14. Information från arbetsgrupperna

Ordförande i Expertgruppen för lärarutbildning, Kerstin Tham, Malmö universitet, informerade om aktuella frågor från expertgruppen. Bland annat informerades om samverkansgruppen som startats tillsammans med Skolverket och den skrivelse om samarbete kring professionsprogrammet som man tillsammans har formulerat och lämnat till Regeringskansliet.

Hans Adolfsson, Umeå universitet, kompletterade med information om ULF-projektet om praktisknära skolforskning samt om remisspromemorian *Ökad kvalitet i lärarutbildningen och fler lärare i skolan* som ska besvaras senast den 15 april.

Ordförande i Expertgruppen för fastighetsfrågor, Peter Liljenstolpe, KMH, informerade om hållbarhetsfrågor, en kommande konferens som Expertgruppen arrangerar den 21 april om lokalförsörjningen inom högskolan efter corona, möjligheten för lärosäten att hyra ut studentbostäder, säkerhetsskyddsutbildning, mm.

Ordförande i Expertgruppen för kvalitetsfrågor, Stephen Hwang, Högskolan i Halmstad, informerade om kvalitetssäkring av utbildning och forskning. En konferens arrangeras den 12 mars. Expertgruppen arbetar även med förslag till förändringar av utformningen av lärosätesgranskningarna för att överlapp mellan olika områden ska kunna undvikas samtidigt

som arbetsinsatserna kan minskas. Expertgruppen följer även kvalitetssäkringsarbetet inom forskningen där UKÄ har flaggat för en förändring. När kan man få examenstillstånd som enskild utbildningsanordnare, vilka krav bör ställas.

Ordförande i Arbetsgruppen för digital examination, Ylva Fältholm, Högskolan i Gävle, informerade om att arbetsgruppen precis har inlett sitt arbete. Ambitionen är att under våren komma med förslag till en rekommendation gällande genomförandet av digitala examinationer.

15. Inbjudan till årskonferens och förbundsårsamling på LTU den 19-20 oktober 2021

Rektor Birgitta Bergvall-Kåreborn hälsade alla varmt välkomna till höstens årskonferens och förbundsårsamling på Luleå tekniska universitet, campus Kiruna, i oktober 2021. Birgitta informerade om att man tills vidare planerar för fysiskt genomförande samt att temat för årskonferensen blir Framtidens universitet.

16. Förbundsårsamlingar 2022

Astrid Söderbergh Widding presenterade förslaget att vårens förbundsårsamling 2022 genomförs den 16 mars på Karlstads universitet samt att höstens årskonferens och förbundsårsamling genomförs den 18-19 oktober på Röda Korsets Högskola. Förbundsårsamlingen beslutade i enlighet med förslaget.

17. Övriga frågor

Astrid Söderbergh Widding påminde om två aktuella betänkanden som just nu är ute på remiss och som det är angeläget att medlemslärosätena yttrar sig över:

- Delbetänkandet *Krav på kunskaper i svenska och samhällskunskap för svenskt medborgarskap* (SOU 2021:2) från Utredningen om språk- och samhällskunskapskrav för svenskt medborgarskap och andra frågor om medborgarskap. Delbetänkandet innehåller förslag som i hög grad berör lärosätena.
- Betänkande *En gemensam utbildning inom statsförvaltningen* (SOU 2020:40) från Tillitsdelegationen. Betänkandet innehåller förslag som om de genomförs får stora konsekvenser för lärosätena.

19. Mötet avslutas

Ordföranden tackade deltagarna och avslutade mötet.

Vid protokollet

Linda Gerén

Justering

Astrid Söderbergh Widding

Lars Ågren

Bilaga 1

Närvarande vid förbunds församlingens sammanträde den 10 mars 2021. Mötet genomfördes digitalt, via zoom.

(Partiell närvaro anges ej)

Ordförande

Astrid Söderbergh Widding, Stockholms universitet

Rektorer och förvaltningschefer eller motsvarande

Henrick Gyllberg	Blekinge Tekniska Högskola	Förvaltningschef
Mats Viberg	Blekinge Tekniska Högskola	Rektor
Stefan Bengtsson	Chalmers tekniska högskola	Rektor
Owe Kennerberg	Enskilda Högskolan Stockholm	Rektor
Roger Klinth	Ersta Sköndal Bräcke högskola	Rektor
Robert Egnell	Försvarshögskolan	Rektor
Jörgen Croon	Försvarshögskolan	Högskoledirektör
Per Nilsson	Gymnastik- och idrottshögskolan	Rektor
Björn Sandahl	Gymnastik- och idrottshögskolan	Förvaltningschef
Eva Wiberg	Göteborgs universitet	Rektor
Magnus Petersson	Göteborgs universitet	Stf universitetsdirektör
Lars Strannegård	Handelshögskolan i Stockholm	Rektor
Lars Ågren	Handelshögskolan i Stockholm	Högskoledirektör
Martin Norsell	Högskolan Dalarna	Rektor
Stina Eklund	Högskolan Dalarna	Avd.chef studentservice
Anna Cregård	Högskolan i Borås	Förvaltningschef
Mats Tinnsten	Högskolan i Borås	Rektor
Micael Melander	Högskolan i Gävle	Förvaltningschef
Ylva Fältholm	Högskolan i Gävle	Rektor
Stephen Hwang	Högskolan i Halmstad	Rektor
Lars Niklasson	Högskolan i Skövde	Rektor
Jan Zirk	Högskolan i Skövde	Högskoledirektör
Håkan Pihl	Högskolan Kristianstad	Rektor
Ann Cederberg	Högskolan Kristianstad	Högskoledirektör
Martin Hellström	Högskolan Väst	Rektor
Li Lejerstedt	Högskolan Väst	Högskoledirektör
Agneta Marell	Jönköping University	Rektor
Hanna Ståhl	Jönköping University	VD
Anne-Christine Larsson Ljung	Karlstads universitet	Universitetsdirektör
Johan Sterte	Karlstads universitet	Rektor
Ole Petter Ottersen	Karolinska Institutet	Rektor
Katarina Bjelke	Karolinska Institutet	Universitetsdirektör
Elisabet Nordwall	Konstfack	Förvaltningschef
Sigbritt Karlsson	KTH	Rektor
Kerstin Jacobsson	KTH	Universitetsdirektör
Anna Wennergrund	Kungl. Konsthögskolan	Förvaltningschef
Helena Wessman	Kungl. Musikhögskolan	Rektor
Peter Liljenstolpe	Kungl. Musikhögskolan	Högskoledirektör

Jan-Ingvar Jönsson	Linköpings universitet	Rektor
Kent Waltersson	Linköpings universitet	Universitetsdirektör
Niklas Ammer	Linnéuniversitetet	Proektor
Therése Iveby Gardell	Linnéuniversitetet	Universitetsdirektör
Birgitta Bergvall-Kåreborn	Luleå tekniska universitet	Rektor
Veronika Sundström	Luleå tekniska universitet	Universitetsdirektör
Susanne Kristensson	Lunds universitet	Förvaltningschef
Kerstin Tham	Malmö universitet	Rektor
Susanne Wallmark	Malmö universitet	Universitetsdirektör
Anders Fällström	Mittuniversitetet	Rektor
Lotten Glans	Mittuniversitetet	Förvaltningschef
Paul Pettersson	Mälardalens högskola	Rektor
Karin Cardell	Mälardalens högskola	Förvaltningschef
Susanne Georgsson	Röda Korsets Högskola	Rektor
Johanna Adami	Sophiahemmet Högskola	Rektor
Mårten Jansson	Sophiahemmet Högskola	Förvaltningschef
Paula Crabtree	Stockholms konstnärliga högskola	Rektor
Eva Öquist	Stockholms konstnärliga högskola	Högskoledirektör
Astrid Söderbergh Widding	Stockholms universitet	Rektor
Eino Örnfeldt	Stockholms universitet	Universitetsdirektör
Maria Knutson Wedel	Sveriges Lantbruksuniversitet	Rektor
Martin Melkersson	Sveriges Lantbruksuniversitet	Universitetsdirektör
Gustav Amberg	Södertörns högskola	Rektor
Hans E. Andersson	Södertörns högskola	Förvaltningschef
Hans Adolfsson	Umeå Universitet	Rektor
Hans Wiklund	Umeå Universitet	Universitetsdirektör
Anders Hagfeldt	Uppsala universitet	Rektor
Caroline Sjöberg	Uppsala universitet	Universitetsdirektör
Louise Pålsson	Örebro universitet	Universitetsdirektör
Johan Schnürer	Örebro universitet	Rektor

Adjungerade

Fredrik Hörstedt	Chalmers	§ 5
Karin Dahlman-Wright	KI	§ 6
Per Dannetun	Linköpings universitet	§ 7
Andrew Casson	Högskolan Dalarna	§ 9-10
Linn Svärd	Sveriges förenade studentkårer	Hela mötet
Simon Edström	Sveriges förenade studentkårer	Hela mötet
Markus Schneider	Karlstads universitet	Hela mötet
Marita Hilliges	SUHF	Hela mötet
Linda Gerén	SUHF	Hela mötet
Lars Alberius	SUHF	Hela mötet

En utbyggd och kvalificerad analyskapacitet inom SUHF

Dokument

- Uppdrag för Expertgruppen för analys (utkast 1)
- Simulerad kostnadsfördelning

Förslag

Förbunds församlingen beslutar

- att inrätta en utbyggd och kvalificerad analyskapacitet inom förbundet
- att den nya funktionen ska hanteras av en expertgrupp
- att ge styrelsen i uppdrag att tillsätta expertgruppen
- att expertgruppens första mandatperiod sätts till fyra år, och därefter till två år i likhet med övriga expertgrupper
- att utöka SUHF:s kanslis kapacitet med en person
- att höja medlemsavgiften i SUHF från och med 2022 med 4 miljoner kronor; 2,5 av dem att användas för analyser och 1,5 att användas för anställning av en person vid kansliet
- att verksamheten ska utvärderas efter tre år.

Bakgrund

Inom förbundet har såväl förbunds församling som styrelse under åren 2019-2021 vid flera tillfällen diskuterat analyskapaciteten inom förbundet. Diskussionerna har tagit utgångspunkt i dels Lars Haikolas rapport [Högskoleobservatorium: bakgrund, uppdrag, organisation](#) (2019) och dels i förslag från Expertgruppen för kvalitetsfrågor. SUHF:s styrelse har vid flera tillfällen diskuterat frågan och tagit fram detta förslag till utökad analyskapacitet.

En utbyggd och kvalificerad analyskapacitet inom SUHF

SUHF har idag en omfattande och viktig verksamhet som på ett väsentligt sätt bidrar till lärosätenas utveckling och samordning. SUHF har fått en betydande roll i förhållande till omvärlden såsom statsmakterna, andra myndigheter i sektorn, näringsliv och forskningsfinansierare.

Den övervägande delen av SUHF:s verksamhet bedrivs inom ramen för olika expertgrupper och arbetsgrupper samt styrelse, presidium och kansli. Detta omfattande arbete har också kompletterats med analyser och rapporter som gjorts av såväl oberoende aktörer som grupperna själva. Behovet av fler analyser är dock stort för att stödja arbetet inom SUHF med kvalificerade underlag.

Sveriges universitet och högskolor utgör tillsammans landets största myndighetssektor med en omsättning på cirka 70 miljarder. I en alltmer föränderlig och konkurrensutsatt omvärld, kommer sektorn framöver att vara i större behov av kvalificerade analyser och pålitliga

kunskapsunderlag för lärosätenas utveckling. Framtagandet bör ske fristående från övriga statliga och andra aktörers datainsamling och analyser. Detta skulle förutom att erhålla kvalificerade beslutsunderlag för våra lärosäten, också väsentligt öka SUHF:s påverkansarbete på olika beslutsfattare.

SUHF ska därför bygga upp en större och mer kvalificerad analyskapacitet inom ramen för förbundet. Den kvalificerade analyskapaciteten ska vara en tydlig och integrerad del av SUHF:s verksamhet och utgöra en naturlig utvidgning av det analys- och utredningsarbete som redan bedrivs.

Analyskapaciteten byggs ut genom ökade medlemsavgifter till SUHF om fyra miljoner kronor från och med år 2022. Medlen ska användas för att lägga ut kvalificerade analyser, kunskapsöversikter med mera på personer/lärosäten/organisationer med passande kompetens. Analyserna och översikterna ska vara såväl breda som specifika och utgå från behov identifierade inom högskolesektorn. Verksamheten ska utvärderas efter tre år.

SUHF:s förbundsårsamling beslutar att en expertgrupp ska inrättas. Expertgruppen ska identifiera viktiga analyser och översikter, kvalitetssäkring samt uppdragsmottagare. Den ska samverka med andra aktörer som gör analyser av högskolesektorns verksamhet, exempelvis UKÄ, UHR, SCB, VR, Vinnova, Forte, Formas liksom andra forskningsfinansiärer, som löntagarfondsstiftelserna.

Expertgruppen ska bestå av personer som har hög kompetens vad gäller analyser och kunskap om sektorn. SUHF:s styrelse tillsätter gruppen för två år i taget (första mandatperioden sätts till fyra år och därefter till två år, i likhet med övriga expertgrupper) och ger gruppen mandat att genomföra analyser och översikter som utgår från behov identifierade av högskolesektorn.

SUHF:s kansli utökas med en person på heltid, som liksom övrig personal anställs tillsvidare vid Stockholms universitet, för att sköta administrationen kring analyserna och bereda ärenden till arbetsgrupp, styrelse och förbundsårsamling. Anställningen finansieras av medlemsavgifter om en och en halv miljon kronor.

Expertgruppen för analys

SUHF:s förbundsårsamling beslutade den xx xxx 2021 att förbundet ska bygga ut sin analyskapacitet.

Sveriges universitet och högskolor utgör tillsammans landets största myndighetssektor med en omsättning på cirka 70 miljarder. I en alltmer föränderlig och konkurrensutsatt omvärld, kommer sektorn framöver att vara i större behov av kvalificerade analyser och pålitliga kunskapsunderlag för lärosätenas utveckling.

SUHF ska därför bygga upp en större och mer kvalificerad analyskapacitet inom ramen för förbundet. Den kvalificerade analyskapaciteten ska vara en tydlig och integrerad del av SUHF:s verksamhet och utgöra en naturlig utvidgning av det analys- och utredningsarbete som redan bedrivs.

För att ansvara för den utökade analysverksamheten tillsätts Expertgruppen för analys. Expertgruppen har i uppdrag att ta fram analyser och översikter som utgår från behov identifierade inom högskolesektorn. Den ska samverka med andra aktörer som gör analyser av högskolesektorns verksamhet, exempelvis UKÄ, UHR, SCB, VR, Vinnova, Forte, Formas liksom andra forskningsfinansiärer, som löntagarfondsstiftelserna.

Expertgruppen har en budget för analyser på 2,5 miljoner kronor per år. Medlen ska användas för att lägga ut kvalificerade analyser, kunskapsöversikter med mera på personer/lärosäten/organisationer med passande kompetens. Analyserna och översikterna ska vara såväl breda som specifika och utgå från behov identifierade inom högskolesektorn.

Expertgruppen rapporterar till SUHF:s styrelse. Verksamheten ska utvärderas efter tre år.

Expertgruppen har rätt att knyta till sig ytterligare personer och skapa undergrupper som anses behövas för uppdraget.

Ledamöter i expertgruppen åren 2022-202x

Expertgruppen för analys består under mandatperioden 1 januari 2022 – 31 december 202x av följande personer:

- Xx (ordförande)
- Xx (verkställande ledamot)
- Xx
- Xx
- Xx
- Xx
- Xx
- från SUHF:s kansli deltar xx

Enligt uppdrag

Marita Hilliges
Generalsekreterare

En utbyggd och kvalificerad analyskapacitet inom SUHF

Fördelning av kostnad om 4 miljoner kronor baserat på lärosätenas totala intäkter			
Uppgifter om verksamhetens intäkter är hämtade från UKÄ:s officiella statistik om högskolan			
Lärosäte	Summa intäkter 2020 (tkr)	Kostnad per lärosäte	andel i %
Blekinge tekniska högskola	490 944	25 067 kr	0,63%
Chalmers tekniska högskola	3 999 132	204 192 kr	5,10%
Enskilda Högskolan Stockholm	30 564	1 561 kr	0,04%
Ersta Sköndal Bräcke högskola	188 888	9 644 kr	0,24%
Försvarshögskolan	587 143	29 979 kr	0,75%
Gymnastik- och idrottshögskolan	179 424	9 161 kr	0,23%
Göteborgs universitet	6 993 965	357 105 kr	8,93%
Handelshögskolan i Stockholm	499 831	25 521 kr	0,64%
Högskolan Dalarna	701 741	35 830 kr	0,90%
Högskolan i Borås	834 349	42 601 kr	1,07%
Högskolan i Gävle	737 570	37 660 kr	0,94%
Högskolan i Halmstad	641 793	32 769 kr	0,82%
Högskolan i Skövde	509 124	25 995 kr	0,65%
Högskolan Kristianstad	558 742	28 529 kr	0,71%
Högskolan Väst	639 620	32 658 kr	0,82%
Karlstads universitet	1 215 473	62 061 kr	1,55%
Karolinska institutet	7 321 923	373 850 kr	9,35%
Konstfack	202 535	10 341 kr	0,26%
Kungl. Konsthögskolan	88 741	4 531 kr	0,11%
Kungl. Musikhögskolan i Stockholm	201 713	10 299 kr	0,26%
Kungl. Tekniska högskolan	5 073 756	259 061 kr	6,48%
Linköpings universitet	4 328 828	221 026 kr	5,53%
Linnéuniversitetet	2 074 931	105 944 kr	2,65%
Luleå tekniska universitet	1 845 985	94 254 kr	2,36%
Lunds universitet	9 104 393	464 861 kr	11,62%
Malmö universitet	1 760 205	89 874 kr	2,25%
Mittuniversitetet	1 069 019	54 583 kr	1,36%
Mälardalens högskola	1 107 615	56 554 kr	1,41%
Röda Korsets Högskola	108 578	5 544 kr	0,14%
Sophiahemmet Högskola	132 484	6 765 kr	0,17%
Stiftelsen Högskolan i Jönköping	1 081 735	55 232 kr	1,38%
Stockholms konstnärliga högskola	278 966	14 244 kr	0,36%
Stockholms universitet	5 471 398	279 364 kr	6,98%
Sveriges lantbruksuniversitet	3 786 439	193 332 kr	4,83%
Södertörns högskola	934 133	47 696 kr	1,19%
Umeå universitet	4 645 452	237 192 kr	5,93%
Uppsala universitet	7 398 082	377 739 kr	9,44%
Örebro universitet	1 515 487	77 379 kr	1,93%
Summa	78 340 701	4 000 000 kr	100,00%

Ny ekonomisk modell för SUHF:s medlemsavgifter

Dokument

-

Förslag

Förbunds församlingen beslutar

- *att medlemsavgifterna från och med 2022 årligen beräknas enligt en indexbaserad modell som följer den årliga förändringen av lärosätenas totala omsättning (baseras på siffror från UKÄ:s årsrapport året före)*
- *att medlemsavgifterna ska täcka kansliets verksamhet och kostnader för de konferenser, seminarier och dylikt som styrelsen beslutar*
- *att ledarprogrammen ska fortsatt finansieras med deltagaravgifter*
- *att SUHF:s verksamhetsvolym ska planeras så att det totala kapitalet gällande kansliverksamheten hålls på en nivå motsvarande omsättningen för ett halvårs verksamhet*
- *att medlemsavgiften för 2022 sätts till:*
  - o *7,3 mnkr * indexförändringen, alternativt*
  - o *11,3 mnkr * indexförändringen (om utökad analyskapacitet är beslutad)*
- *att inga arvoden eller resekostnader utgår från SUHF:s budget för ledamöter i arbetsgrupper, utan att dessa täcks av vederbörandes huvudman. Eventuella undantag för personer utan organisationstillhörighet beslutas av presidiet.*

Bakgrund

Vid förbunds församlingen den 23 oktober 2019 i Gävle behandlades frågan om SUHF:s kapital och framtida medlemsavgifter. Förbunds församlingen ansåg det rimligt att förbundet har ett samlat kapital för ett halvårs verksamhet. Förbunds församlingen beslutade att SUHF:s verksamhetsvolym ska planeras så att det totala kapitalet når en målnivå motsvarande omsättningen för ett halvårs verksamhet, strävan ska därefter vara att bibehålla denna nivå. När målnivån har nåtts, övergår förbundet till en indexbaserad finansieringsmodell avseende medlemsavgifterna.

Den indexbaserade modellen ska följa den årliga ökningen av lärosätenas totala omsättning. Presidiet har noterat att förbundets balanserade kapital sannolikt kommer att nå denna målnivå under 2022. Det är därför lämpligt att vid förbunds församlingen den 20 oktober 2021 beslutar om de principer som ska styra den nya indexbaserade finansieringsmodellen för medlemsavgifterna och när den ska träda ikraft.

Vilken nivå för det samlade kapitalet som motsvarar ett halvårs verksamhet beror på omfattningen av förbundets centrala verksamhet. Om förbunds församlingen beslutar enligt förslaget om en utbyggd och kvalificerad analyskapacitet inom SUHF med en ökning av

medlemsavgifterna om 4 mnkr för den nya kapaciteten, så bör målnivån läggas 2 mnkr högre än i annat fall för att finansiera även den nya verksamheten under ett halvår.

Enligt stadgarna för SUHF ska förbundet ha ett kansli som bereder ärendena för förbunds-församlingen och styrelsen samt svarar för administrativt stöd i övrigt. Stadgarna anger att: "För täckande av kostnader för kansliet och andra förbundets löpande utgifter erlägger samtliga medlemmar en medlemsavgift, som ska vara proportionell mot respektive medlems intäkter."

SUHF har utöver kanslifunktionen två verksamhetsgrenar – ledarprogrammen och konferensverksamheten – som i stort finansieras på annat sätt. Ledarprogrammen finansieras av deltagarnas avgifter som är beräknade så att programmen, över tid, är självfinansierade.

Konferensverksamheten har utvecklats över tid med målet att bli "i stort sätt" självfinansierad. För konferenser med inbjudna talare och många deltagare, som genomförs på plats och inkluderar lunch och fika medför det inga stora svårigheter att ta ut en deltagaravgift som täcker kostnaderna. Kansliet kan dock konstatera att det finns ett antal konferenser där deltagaravgifter inte är lika självklara. Det gäller exempelvis dialogseminariet för forskningsfinansiärer, Almedalsseminarier, rundabordssamtal med parter inom olika områden (t.ex. lärarutbildning), digitala konferenser och andra lågbudgetkonferenser där kostnaden för hanteringen av deltagaravgifterna blir en orimligt stor del av den totala kostnaden. En flexibilitet vad gäller finansieringen av konferensverksamheten behövs därför.

Övriga förbundsärenden

Dokument

- Förslag till verksamhetsplan
- Framtiden börjar nu! Manifest för dialog om den svenska högskolan 2030
- Manifest (förslag till mindre uppdatering)

Förslag

Förbunds församlingen beslutar

- *att anta verksamhetsplanen för SUHF för 2022 enligt förslag*
- *att anta uppdateringen av manifestet enligt förslag.*

Bakgrund

Verksamhetsplan för SUHF för 2022

Varje år antar förbunds församlingen en verksamhetsplan för kommande år. Verksamhetsplanen beskriver översiktligt förbundets organisation, ekonomi och planerade insatser/aktiviteter uppdelade i enlighet med manifestets fyra delar: framtidens utmaningar, kompetens, dialog och profil.

Texten kring etableringen av en kvalificerad analyskapacitet är rödmarkerade och beror på vilket beslut i frågan som fattas av förbunds församlingen.

Uppdatering av SUHF:s manifest

Frågan om SUHF har behov av ett nytt styrdokument lyftes av den förra styrelsen vid överlämnandet till den nuvarande. Det senaste dokumentet togs fram 2013 i form av manifestet *Framtiden börjar nu! Manifest för dialog om den svenska högskolan 2030*.

Styrelsen har diskuterat frågan och menar att manifestet fortsatt fungerar mycket väl som styrdokument, men att det behöver uppdateras på några få punkter. Det gäller aktuella frågor som klimat, Agenda 2030 och öppen vetenskap.

Styrelsen föreslår att förbunds församlingen beslutar att uppdatera manifestet enligt förslaget.

Verksamhetsplan för SUHF 2022

Inledning

SUHF tillvaratar universitetens och högskolornas intressen utåt och verkar inåt i frågor där samordning behövs. SUHF ska ha en katalyserande roll för samarbeten medlemmarna emellan. Förbundet erbjuder en arena för samverkan och samtal inom sektorn kring frågor som medlemmarna själva väljer att samarbeta kring.

SUHF ska verka i högskolepolitiska frågor relativt regering, riksdag och olika myndigheter i medlemmarnas intresse. I SUHF:s arbete ska hänsyn tas till såväl nationella som internationella perspektiv.

Coronapandemin har förändrat premisserna för högskolans kärnuppdrag: utbildning och forskning. Det har i hög grad även påverkat SUHF:s verksamhet, och kommer troligen att göra så under lång tid framöver. Förbunds församlingens, styrelsens och arbetsgruppernas arbetssätt och prioritering av frågor måste anpassas till den nya situationen både nu och framåt. Flera frågor har kommit i särskilt fokus, bland annat digitaliseringen och internationaliseringen av högskolan.

Verksamhetsplanen behandlar inte i detalj alla insatser och aktiviteter som ska genomföras under det kommande året. Det ska även finnas beredskap att hantera och bevaka olika initiativ, förslag och beslut från statsmakterna och olika organisationer. Under 2022 kan också pandemirelaterade händelser göra att åtgärder kan behöva vidtas med kort varsel.

Arbetsformer

Förbunds församlingen är SUHF:s högsta beslutade organ. Förbunds församlingen utser styrelse och presidium. SFS inbjuds att adjungera en person från sitt presidium i styrelsen.

Till förbundets förfogande finns ett kansli om fyra personer. Kansliet leds av en generalsekreterare.

SUHF bedriver en stor del av arbetet inom olika typer av arbetsgrupper. Arbetsgrupperna består huvudsakligen av personer från medlemslärosätena. SFS inbjuds att utse representanter i relevanta arbetsgrupper. Resekostnader och arbetstid betalas av arbetsgivaren.

Arbetsgrupperna kan delas in i två olika kategorier: expertgrupper och arbetsgrupper. Under 2022 kommer följande grupper att vara verksamma:

1. Expertgrupper (grupper med fleråriga uppdrag) med undergrupper:
  - Expertgruppen för arbetsgivarfrågor
  - Expertgruppen för arkiv- och informationshantering

- Expertgruppen för lärosätesbiblioteken
  - Arbetsgruppen för bibliometri
- Expertgruppen för ekonomifrågor
  - Redovisningsrådet
- Expertgruppen för etikfrågor
  - Arbetsgruppen för disciplinärenden
- Expertgruppen för fastighetsfrågor
- Expertgruppen för internationaliseringsfrågor
  - Arbetsgruppen för EU-frågor
- Expertgruppen för kvalitetsfrågor
  - Arbetsgruppen för kvalitet i administrationen
- Expertgruppen för lärarutbildning
- Expertgruppen för högskolepedagogik
- Expertgruppen för samverkan
  - Arbetsgruppen för Agenda 2030/klimatramverket
- Expertgruppen för studieadministrativa frågor
  - Nationella bedömningsgruppen för antagning (NBA)
  - Samordningsgruppen för högskoleprovet (vilande)
  - Arbetsgrupp för lärosätenas samordning med CSN och Ladok under pandemin
  - Samordningsgrupp för antagningsarbetet under pandemin

2. Arbetsgrupper (ad hoc-grupper för enskilda uppdrag eller utredningar):

- Arbetsgruppen för digitalisering
- Arbetsgruppen för vårdkompetens
- Förhandlingsgruppen för avtal mellan SUHF och Bonus Copyright Access
- Förhandlingsgruppen för UHR-överenskommelser
- Samordningsgruppen för öppen vetenskap
  - Den nationella gruppen för forskningsdata
  - Referensgruppen för EOSC
- Samverkansgruppen för SUHF och Universitets- och högskolerådet
- Samverkansgruppen för SUHF och Skolverket
- Samverkansgruppen mellan SUHF och Myndigheten för yrkeshögskolan

Dessutom driver SUHF utbildningar med därtill kopplade arbetsgrupper, Styrgruppen för SUHF:s program för ledare i akademien (HeLP-programmet och Rektorsprogrammet) samt styrgruppen för det administrativa ledarskapsprogrammet.

Deltagandet av lärosätesanknutna personer i expert- och arbetsgrupper är en värdefull och absolut förutsättning för att SUHF ska fungera. Kansliet utför i allmänhet en samordnande funktion i de olika gruppernas arbete.

SUHF får också förfrågningar om att bemanna arbetsgrupper inom andra organ och myndigheter, som till exempel Kungliga biblioteket eller Universitets- och högskolerådet. Beslut om deltagande och bemanning av dessa grupper fattas av presidiet, i allmänhet efter beredning i berörda expertgrupper.

SUHF nominerar dessutom representanter från universitets och högskolesektorn. Det gäller exempelvis nationella råden för specialisttjänstgöring, olika nämnder såsom expertgruppen för oredlighet i forskning och skolforskningsnämnden samt ett antal referensgrupper eller liknande som tillsätts av olika myndigheter och organ.

Förbundets ekonomi

SUHF:s centrala verksamhet (kansliet) finansieras av medlemsavgifterna som sedan 2009 är 7,3 mnkr. Kostnaderna består av utgifter för kansli, presidium, vissa konsulter med mera.

SUHF har utöver kanslifunktionen två verksamhetsgrenar – ledarprogrammen och konferensverksamheten – som i stort finansieras på annat sätt. Ledarprogrammen finansieras av deltagarnas avgifter som är beräknade så att programmen, över tid, är självfinansierade. Konferensverksamheten har utvecklats över tid med målet att bli ”i stort sätt” självfinansierad. Dock finns ett antal konferenser där deltagaravgift inte är lämplig och kostnaden får bäras av medlemsavgifterna. Det gäller bland annat dialogseminariet med forskningsfinansierare och arrangemang i Almedalen. En flexibilitet vad gäller finansieringen av konferensverksamheten behövs.

Sammantaget bedöms förbundet ha intäkter och kostnader för 2022 på 10 mnkr (14 mnkr) gånger indexförändringen. Därav beräknas medlemsavgiften till 7,3 mnkr * indexförändringen **alternativt 11,3 mnkr * indexförändringen (om en utökad analyskapacitet är beslutad)**; intäkter och kostnader för ledarprogrammen beräknas till 2,2 mnkr och för konferensverksamheten till 0,5 mnkr.

Verksamhetsplanens upplägg

Följande verksamhetsplan är uppbyggd på samma sätt som manifestet, Framtiden börjar nu. Manifestet består av fyra delar: framtidens utmaningar, kompetens, dialog och profil.

De insatser och aktiviteter som föreslås har placerats under den rubrik där de tydligt hör hemma, men många har inverkan på flera områden. Insatser och aktiviteter är inte uppställda i prioritetsordning.

Framtidens utmaningar

I manifestets inledning Framtidens utmaningar betonas samhällsutmaningarna och högskolans roll relativt dessa. Universitet och högskolor ska vara självständiga, stå nära det övriga samhället och vara till för alla.

SUHF behöver anpassa verksamheten till den nya situationen som uppkommit med anledning av pandemin. Det kan handla om lärares, forskares, anställdas, studenters och doktoranders nya sätt att arbeta med ökat distansarbete och utbildning på distans. Inom arbetsgrupperna kan det handla om högskolepedagogiska utmaningar och ökad digital undervisning, försäkringsfrågor vid distansutbildning och distansarbete, ökade hinder för internationella studier, utbyten och samverkan, rättssäkra digitala examinationer, samordning mellan lärosäten, forskningsfinansiering och forskningsetik med mera. Även SUHF:s former för samverkan behöver anpassas exempelvis genom fler mötestillfällen för förbunds församlingen och ökad digital konferensverksamhet.

Nedan anges ett antal områden där SUHF ska arbeta under 2022 för att bidra till att högskolans roll förtydligas och att goda förutsättningar finns för alla att ta del av högre utbildning.

SUHF ska arbeta för förändringar som är inriktade mot att förbättra lärosätenas möjligheter att utvecklas för att möta den komplexa kravbilden och samtidigt behålla den hittills så framgångsrika akademiska modellen.

I hög grad syftar det till att skapa förutsättningar för mångfald och variation inom systemet och att ge lärosätena rådighet över sin verksamhet. En minskad direktstyrning kompletterad med bättre uppföljning och tydligt ansvarstagande från lärosätena ökar förutsättningarna för att ta tillvara den kreativitet och vilja som finns vid varje lärosäte.

För att stödja en utveckling i denna riktning ska SUHF under 2022 bland annat arbeta med nedanstående:

- SUHF ska inom ramen för lärosätenas autonomi föra debatt och genomföra seminarier och hearings. Här ingår fortsatt påverkansarbete utifrån förbundets ställningstaganden.
- SUHF ska arbeta med att synliggöra lärosätenas bidrag till samhällets välfärd och utveckling, dess genomslag.
- SUHF ska arbeta för lagstöd i frågan om utbildningens frihet, i likhet med den frihet forskningen ges i grund- och högskolelag.
- SUHF ska med olika medel reagera och arbeta med de frågor som lyfts i tidigare och kommande forskningspolitiska propositioner.
- SUHF ska fortsatt arbeta med de frågor kring högskolans styrning och resurstilldelning, som lyftes i Styr- och resursutredningen, STRUT.
- **SUHF ska etablera en kvalificerad analyskapacitet enligt beslut i förbunds församlingen.**
- SUHF ska verka för att spridning av kunskap är fri och tillgänglig för alla genom öppen vetenskap och öppna data.
- SUHF ska verka för implementering av de globala målen för hållbar utveckling, Agenda 2030 och klimatramverk för lärosätena.
- SUHF ska arbeta med strategiska frågor rörande internationalisering. I det internationella arbetet på europeisk nivå ska SUHF bevaka och följa upp EU-program som Horisont Europa, Erasmus+, Europauniversitet (EUI) och EOSC.
- SUHF ska fortsatt delta i och aktivt påverka samarbetet inom EUA, NUS och IAU.

Kompetens

I manifestets avsnitt om Kompetens betonas akademisk frihet och ansvar med kollegial öppenhet och gemensam prövning utifrån ett ansvarsfullt ledarskap.

För att stödja en utveckling i denna riktning ska SUHF under 2022 bland annat arbeta med nedanstående:

- SUHF ska fortsätta arbetet med kvalitetsfrågor för utbildning, forskning och administration. Under 2022 kommer fokus att ligga dels på utvecklingen de nationella kvalitetssäkringssystemen för högre utbildning och forskning som organiseras av Universitetskanslersämbetet och Vetenskapsrådet. Lärosätenas eget ansvarstagande för kvalitetsarbetet inom all verksamhet ska vara i fokus.

- SUHF ska stödja och synliggöra sektorns gemensamma ansvarstagande för kompetensförsörjningen.
- SUHF ska följa arbetet kring regeringsuppdraget till alla myndigheter kring jämställdhetsintegrering samt verka för att jämställdhetsfrågor ska finnas med på agendan vid olika möten och seminarier.
- SUHF ska genomföra olika konferenser med olika inriktningar för personal inom högskolan, såväl digitala som fysiska.
- SUHF ska stärka och utveckla Rektorsprogrammet, HeLP-programmet och det administrativa ledarskapsprogrammet. I arbetet med ledarprogrammen ingår att söka de bästa formerna för att säkerställa lika villkor och mångfald i det högsta akademiska och administrativa ledarskapet. Centrala frågor kring ledarskap och arbetsgivarrollen som framkommer inom ledarprogrammen ska ligga till grund för särskilda aktiviteter, liksom koordinering med andra aktörer med ansvar för ledarskapsutveckling i staten.
- SUHF ska fortsätta arbetet med arbetsgivarfrågor och dialogen med Arbetsgivarverkets olika organ. En mycket central fråga i arbetet är strategisk kompetensförsörjning avseende all personal inom högskolan.
- SUHF ska aktivt arbeta med frågor med anknytning till genusbaserad utsatthet, vilket bland annat inkluderar aktiviteter och samordning med anledning av Metoo.
- SUHF ska verka för att de delar av internationaliseringsutredningens förslag som adresserar lärosätena synliggörs och utvecklas, exempelvis internationalisering på hemmaplan och interkulturell kompetens.
- SUHF ska aktivt arbeta med att stärka och stödja sektorns arbete med forskningsetiska frågor, hantering av konsekvenser av oredlighet och att främja god forskningssed. Även stödja arbetet kring disciplinfrågor. Särskilt fokus ska ligga på att följa arbetet i Nämnden för prövning av oredlighet i forskning, Etikprövningsmyndigheten och Överklagandenämnden för högskolan.
- SUHF ska framföra vikten av bättre möjligheter att attrahera kompetens till högskolan. Lärosätena ska vara attraktiva för såväl nationella och internationella arbetstagare som nationella och internationella studenter.

Dialog

Manifestet slår fast att ny kunskap och nya insikter bara kan vinnas då modet att utmana finns. Det är kärnan i avsnittet Dialog. Det gäller dialog inom och mellan discipliner och med övriga samhället.

Nedan ges exempel på hur SUHF under 2022 ska arbeta med områden som stödjer olika former av dialog.

- SUHF ska vara en arena för diskussioner och ställningstagande i högskolepolitiska frågor. SUHF:s påverkansarbete handlar dels om att ta en aktiv roll

gentemot omvärlden och proaktivt bearbeta politiska och andra aktörer i frågor där högskolesektorn har en enad hållning. Det inkluderar att följa upp de förslag och reformer som regering, riksdag och myndigheter samt olika europeiska organ lägger fram.

- SUHF ska uttala sig i sektorsgemensamma frågor där det råder tillräcklig samsyn.
- SUHF ska fortsätta dialogen med Kungliga biblioteket kring den nationella biblioteksstrategin, digitalisering och pliktrelaterad insamling med mera.
- SUHF ska aktivt arbeta tillsammans med Vetenskapsrådet och Kungliga biblioteket kring deras uppdrag om öppen tillgång och öppna data samt verka för fortsatt utveckling av SwePub för bibliometriska analyser av hög kvalitet.
- SUHF ska fortsätta dialogen med Myndigheten för yrkeshögskolan och arbeta för klargörande av gränsdragningar, validering och övergångsmöjligheter mellan de båda postgymnasiala utbildningsformerna.
- SUHF ska föra aktiv dialog med Skolverket.
- SUHF:s presidium, styrelse och kansli ska ha löpande kontakter med företrädare för riksdagens partier, myndigheter, studentorganisationer, andra organisationer och EU-parlamentet. Detta sker genom formella och informella möten samt genom deltagande i olika seminarier och konferenser.
- SUHF ska fortsatt verka för att forskning och utbildning kan bedrivas med full kostnadstäckning.
- SUHF ska samla företrädare för sektorn till diskussioner i angelägna frågor. Ett dialogseminarium mellan lärosäten och forskningsfinansiärer ska genomföras årligen, i januari.
- SUHF medverkar som regel och i den form som är möjlig under Almedalsveckan. Förbundet kan även komma att delta i andras arrangemang för att föra sektorns talan.
- SUHF:s lokaler ska, om smittläget medger, upplåtas för att underlätta medlemmarnas behov av mötesplatser i Stockholm. Följande principer ska gälla: SUHF ska gynna samarbeten, främst mellan lärosäten. SUHF ska i första hand stödja lärosäten som inte har tillgång till andra lokaler i Stockholmsområdet. Styrelsen och SUHF:s arbetsgrupper har prioritet. I mån av plats har lärosätenas ledningsgrupper och arbetsgrupper möjlighet att låna lokalerna.

Profil

Det betonas i manifestets avsnitt Profil att behovet av olika utbildnings- och forskningsmiljöer ökar. Det behövs därför ett högskolelandskap som motsvarar detta behov. Ett diversifierat landskap där lärosätena värderas, utvärderas och finansieras utifrån de egna premisserna.

För att bidra till ökade möjligheter till profilering ska SUHF under 2022 bland annat arbeta med nedanstående:

- SUHF ska verka för kvalitetssystem som gynnar mångfald inom såväl utbildning på grundnivå, avancerad nivå och forskarnivå som forskning.
- Fortsätta arbetet med styrning för mångfald genom ett uthålligt styr- och resursfördelningssystem.
- SUHF ska verka för förståelsen av ett dynamiskt och diversifierat högskolelandskap i arbetsgrupper, ledarprogram och i kommunikation med externa parter.

Framtiden börjar nu!

*Manifest för dialog om
den svenska högskolan 2030*

”***Framtidens samhälle
behöver en mångfald kompetenta,
fria och oberoende universitet
och högskolor!***

Sveriges universitets- och högskoleförbund (SUHF) bildades 1995. SUHF tillvaratar universitetens och högskolornas intressen utåt och verkar inåt i frågor där samordning behövs. 39 universitet och högskolor är medlemmar på frivillig grund.

SUHF

Sveriges universitets- & högskoleförbund

SUHF

Sveriges universitets- & högskoleförbund

Hur kan universitet och högskolor bäst utveckla högsta akademiska kvalitet och samtidigt ta sitt ansvar för och bidra till en hållbar samhällsutveckling i Sverige och i världen? Sveriges universitets- och högskoleförbund (SUHF) vill med detta manifest skapa dialog med beslutsfattare och opinionsbildare.

Framtidens utmaningar?

Det är inte givet vilket samhälle som formas under de närmaste decennierna eller vilka de största samhällsutmaningarna kommer att vara. Sannolikt kommer de frågor som vi brottas med idag också vara morgondagens frågor. Förr eller senare måste svar ges på frågor som rör globalisering, urbanisering, europaarbetets framtid, politikens förutsättningar, klyftor inom och mellan länder, kulturell integration, mänskliga rättigheter, energiförsörjningen, hoten mot miljön, krig och hungersnöd, välfärdens utmaningar, tillväxt och konkurrenskraft, tillgång till rent vatten, hälsa, åldersexplosion och generationsmotsättningar.

Universitets och högskolors roll är att problematisera, ställa frågor och finna svar; ibland också på frågor som ännu inte är ställda. Framtidens utmaningar gör att utbildning, forskning, innovation och samverkan blir allt viktigare.

Ett samhälle ska vara öppet, inkluderande och demokratiskt. Ett sådant samhälle och dess utveckling vilar på djupa och breda kunskaper som ständigt prövas och utvecklas genom forskning och utbildning av högsta kvalitet. Universitet och högskolor är omistliga för att bygga, upprätthålla och utveckla samhället. Därför ska universitet och högskolor vara självständiga, i nära samspel med hela samhället och vara till för alla.

Universitet och högskolor erbjuder en oöverträffat framgångsrik miljö att utbilda och forska för framtiden och samhällets bästa. För att långsiktigt klara detta måste högskolesektorn präglas av kompetens, dialog och profilering.

Kompetens

– akademisk frihet och ansvar

Ansvarstagande är en grundläggande individuell och gemensam dynamisk förmåga som i allt högre grad kommer att krävas av studenter, medarbetare och samarbetsparter. Det innebär att formulera egna frågor och att kritiskt granska samhälle och samtid.

Den högre utbildningens och forskningens uppgifter är, och kommer att förbli, komplexa och mångfacetterade. Det akademiska ansvaret kräver kollegial öppenhet och gemensamt deltagande i prövningen av ny och etablerad kunskap. Det garanterar den grundläggande kvaliteten i all akademisk verksamhet.

En viktig del av ansvaret är också ledarskap inom akademin, så att organisation och arbetsmiljö ger goda förutsättningar för individer och institutioner. Med ansvar och akademisk frihet som grund stärks universitet och högskolor som självständiga institutioner och samhällsaktörer.

Dialog

– modet att utmana

Framtidens utmaningar kräver att utbildning och forskning inte väjer inför det svåra eller det obehärliga. Det nuvarande, det uppenbara och det självklara, ska och måste utmanas. Bara så kan ny kunskap och nya insikter erövas.

Att utmana innebär att initiera och delta i dialoger inom och mellan discipliner och med samhället i stort. Det innebär att forskare, lärare och studenter måste utmana både sig själva och andra; både egna och andras resultat och samhällets tillämpningar. Att utmana kräver öppenhet, trygghet, tillit och mod. Att utmana är att våga, och även få möjlighet att ibland misslyckas.

Humanister, samhällsvetare, naturvetare, medicinare, konstnärer och tekniker ska med sina kompetenser och genom samarbete över disciplinränsar inte bara stimulera, entusiasmera och provocera, utan också vara aktiva och sätta agendan i den offentliga debatten.

Profil

– en nödvändig styrka

Ett alltmer komplext samhälle gör att behovet av olika utbildnings- och forskningsmiljöer ökar. Därför behövs ett högskolelandskap med en rik mångfald av forskningsinriktningar, olika sätt att organisera och genomföra utbildningar, geografisk spridning och räckvidd.

Att vara olika innebär för lärosäten att ta ansvar för sin egen framtid i stället för att tvingas till likriktning av hur verksamheten ska organiseras och fyllas med innehåll.

Lärosäten och verksamheter ska värderas, utvärderas och finansieras utifrån sina egna premisser, inte utifrån en given norm. Därför behövs förutsättningar som främjar olikheter och självständiga lärosäten.

Det nuvarande, det uppenbara och det självklara, ska och måste utmanas. Bara så kan ny kunskap och nya insikter erövas.

„...en oöverträffat framgångsrik miljö...“

Framtiden börjar nu – Manifest för dialog om den svenska högskolan 2030

Hur kan universitet och högskolor bäst utveckla högsta akademiska kvalitet och samtidigt ta sitt ansvar för och bidra till en hållbar samhällsutveckling i Sverige och i världen? Sveriges universitets- och högskoleförbund (SUHF) vill med detta manifest skapa dialog med beslutsfattare och opinionsbildare.

Hur klarar samhället framtidens utmaningar?

TIDIGARE SKRIVNING

~~Det är inte givet vilket samhälle som formas under de närmaste decennierna eller vilka de största samhällsutmaningarna kommer att vara. Sannolikt kommer de frågor som vi brottas med idag också vara morgondagens frågor.~~

NY SKRIVNING

Samhället står inför stora utmaningar. Det är inte givet vilket samhälle som formas under de närmaste decennierna. Sannolikt kommer dock de frågor som vi brottas med idag också vara morgondagens frågor.

Några av de mest aktuella frågorna rör **klimatet**, globalisering, urbanisering, europaarbetets framtid, politikens förutsättningar, klyftor inom och mellan länder, kulturell integration, mänskliga rättigheter, energiförsörjningen, hoten mot miljön, krig och hungersnöd, välfärdens utmaningar, tillväxt och konkurrenskraft, tillgång till rent vatten, hälsa, åldersexplosion och generationsmotsättningar – av vilka många omfattas av de sju globala målen för hållbar utveckling, Agenda 2030, som antogs av FN 2015.

Universitets och högskolors roll är att problematisera, ställa frågor och finna svar; ibland också på frågor som ännu inte är ställda. Framtidens utmaningar gör att utbildning, forskning, innovation och samverkan blir allt viktigare.

Ett samhälle ska vara öppet, inkluderande och demokratiskt. Ett sådant samhälle och dess utveckling vilar på djupa och breda kunskaper som ständigt prövas och utvecklas genom forskning och utbildning av högsta kvalitet. Universitet och högskolor är omistliga för att bygga, upprätthålla och utveckla samhället. Därför ska universitet och högskolor vara självständiga i nära samspel med hela samhället och vara till för alla.

Universitet och högskolor erbjuder en oöverträffat framgångsrik miljö att utbilda och forska för framtiden och samhällets bästa. För att långsiktigt klara detta måste högskolesektorn präglas av kompetens, dialog och profilering.

Kompetens – akademisk frihet och ansvar

Ansvarstagande är en grundläggande individuell och gemensam dynamisk förmåga som i allt högre grad kommer att krävas av studenter, medarbetare och samarbetsparter. Det innebär att formulera egna frågor och att kritiskt granska samhälle och samtid.

Den högre utbildningens och forskningens uppgifter är, och kommer att förbli, komplexa och mångfacetterade. Det akademiska ansvaret kräver kollegial öppenhet och gemensamt deltagande i prövningen av ny och etablerad kunskap. **Ett öppet vetenskapssystem är här en grundbult. Detta** garanterar den grundläggande kvaliteten i all akademisk verksamhet.

En viktig del av ansvaret är också ledarskap inom akademien, så att organisation och arbetsmiljö ger goda förutsättningar för individer och institutioner. Med ansvar och akademisk frihet som grund stärks universitet och högskolor som självständiga institutioner och samhällsaktörer.

Dialog – modet att utmana

Framtidens utmaningar kräver att utbildning och forskning inte väjer inför det svåra eller det obekväma. Det nuvarande, det uppenbara och det självklara ska och måste utmanas. Bara så kan ny kunskap och nya insikter erövrast.

Att utmana innebär att initiera och delta i dialoger inom och mellan discipliner och med samhället i stort. Det innebär att forskare, lärare och studenter måste utmana både sig själva och andra; både egna och andras resultat och samhällets tillämpningar. Att utmana kräver öppenhet, trygghet, tillit och mod. Att utmana är att våga, och även få möjlighet att ibland misslyckas.

Humanister, samhällsvetare, naturvetare, medicinare, konstnärer och ~~tekniker~~ **teknikvetare** ska med sina kompetenser och genom samarbete över disciplinränsar inte bara stimulera, entusiasmera och provocera, utan också vara aktiva och sätta agendan i den offentliga debatten.

Profil – en nödvändig styrka

Ett alltmer komplext samhälle gör att behovet av olika utbildnings- och forskningsmiljöer ökar. Därför behövs ett högskolelandskap med en rik mångfald av forskningsinriktningar, olika sätt att organisera och genomföra utbildningar, geografisk spridning och räckvidd.

Att vara olika innebär för lärosäten att ta ansvar för sin egen framtid i stället för att tvingas till likriktning av hur verksamheten ska organiseras och fyllas med innehåll.

Lärosäten och verksamheter ska värderas, utvärderas och finansieras utifrån sina egna premisser, inte utifrån en given norm. Därför behövs förutsättningar som främjar olikheter och självständiga lärosäten.

Framtidens samhälle behöver en mångfald kompetenta, fria och oberoende universitet och högskolor!

Klimatramverket

Dokument

- Förslag till ramverk
- Exempelsamling, bilaga, för kännedom

Förslag

Förbunds församlingen antar Klimatramverket för Sveriges universitet och högskolor enligt förslag.

Bakgrund

Vid förbunds församlingen i Gävle i mars 2019 presenterade Stefan Bengtsson Chalmers och KTH:s gemensamma ramverk kring klimatåtaganden. Syftet med klimatramverket var att mobilisera lärosäten i Sverige att ta sitt ansvar i klimatomställningen. Ramverket var tänkt att fungera som stöd i lärosätenas klimatstrategiska arbete.

Många lärosäten kom att ansluta till ramverket. Det ledde till diskussioner om ramverket skulle kunna införlivas i SUHF:s generella arbete med lärosätesrekommendationer. En fördel med det är att det därmed finns en struktur för beslut och revideringar.

Expertgruppen för samverkan gavs i uppdrag att ta fram ett SUHF-anpassat ramverk. Expertgruppen, Johanna Adami och Fredrik Hörstedt, har vid flera tillfällen träffat styrelsen för diskussion kring strukturen för klimatramverket och exempelsamlingen.

För att stödja uppdragets genomförande bildades en särskild arbetsgrupp bestående av Björn Brorström, Högskolan Kristianstad, Ylva Hillbur, SLU, Simon Edström, SFS, Catherine Legrand, Linnéuniversitet, Mattias Goksör, Göteborgs universitet, och Mårten Jansson, Sophiahemmet högskola.

Lärosätena har getts möjlighet att via nätverket för miljöledning vid högskolor och universitet (MLUH) kommentera dokumenten.

Klimatramverket för Sveriges universitet och högskolor

Klimatutmaningen kräver förändringar inom alla samhällssektorer. Universitet och högskolor har en central roll i det arbetet.

Lärosätena har en viktig uppgift att bidra till klimatomställningen genom undervisning, forskning och samverkan. Lärosätena behöver också minska klimatpåverkan från den egna verksamheten.

För att synliggöra detta arbete och underlätta för lärosätena har SUHF:s förbundsårsamling den 20 oktober 2021 antagit följande klimatramverk för Sveriges universitet och högskolor:

Klimatramverket

Sveriges universitet och högskolor ser klimatet som en avgörande och prioriterad framtidsfråga. Därför åtar vi oss

- **att** fortsätta bidra till att samhället kan nå uppsatta mål genom utbildning, forskning och samverkan
- **att** minska klimatpåverkan i linje med samhällets åtaganden som de kommer till uttryck i nationella och internationella överenskommelser
- **att** ange långtgående mål för klimatarbetet och avsätta resurser för att nå dessa mål och göra uppföljningar
- **att** tydligt kommunicera klimatarbetet för att inspirera och sprida kunskap till andra aktörer och till samhällsmedborgare.

Exempelsamling

Utöver själva klimatramverket finns en exempelsamling (den är dock inte del av klimatramverket).

I exempelsamlingen beskrivs nyckelområden för klimatpåverkan från universitets- och högskolesektorn. Med hjälp av den kan varje lärosäte välja ut områden för att ange mål och genomföra åtgärder utifrån de egna förutsättningarna.

*Exempelsamling
till stöd för
lärosätenas klimatarbete*

Innehåll

Introduktion	5
Bakgrund	5
Syfte	6
Områden för lärosätesspecifika åtgärder och samverkan	6
1. Utbildning	8
2. Forskning	8
3. Samverkan och nyttiggörande	9
4. Studentmedverkan	9
5. Tjänsteresor	10
6. Pendlingsresor, resor till och från arbetet	11
7. Mat och servering	12
8. Energianvändning	12
a) <i>Drift av byggnadsbeståndet</i>	12
b) <i>Forsknings- och utbildningsverksamheten</i>	13
9. Fastighetsbestånd, ny- och ombyggnad	13
10. Avfallshantering	14
11. Inköp och upphandling av varor och tjänster	15
12. Investeringar	16
13. Kolsänkor	16
Uppföljning och resultat	16
Lärosätesspecifik uppföljning	16
Analys av utsläpp	17

Introduktion

SUHF har antagit ett klimatramverk för Sveriges universitet och högskolor. Till stöd för det fortsatta arbetet på respektive lärosäte finns denna exempelsamling, *Exempelsamling till stöd för lärosätenas klimatarbete*. Att notera är att exempelsamlingen inte är en beslutad del av klimatramverket. Det är snarare ett arbetsdokument som löpande kommer att uppdateras. Uppdateringen av exempelsamlingen samordnas av SUHF:s expertgrupp för samverkan.

Den första versionen av exempelsamlingen togs fram under 2019 av en arbetsgrupp på Chalmers och KTH i samverkan med flera andra lärosäten. Den har sedan uppdaterats av SUHF:s expertgrupp för samverkan i samarbete med lärosätenas nätverk för miljö- och hållbarhetsansvariga, MLUH, och med Chalmers och KTH:s arbetsgrupp.

Bakgrund

Universitet och högskolor har en central roll i att bidra till klimatomställningen som en del av sitt övriga Agenda 2030-arbete. SUHF menar att klimatet är en avgörande fråga nu och i framtiden.

FN:s vetenskapliga klimatpanel, Intergovernmental Panel on Climate Change (IPCC) understryker allvaret i klimatförändringarna och att det är brådskande att agera på dem. I en rad olika rapporter¹ visar IPCC att det redan vid en uppvärmning med 1,5°C blir allvarliga konsekvenser och att dessa ökar markant vid en uppvärmning med 2°C. Samtidigt pekar de åtaganden som olika länder hittills har gjort mot en uppvärmning med minst 3°C under detta århundrande och sedan fortsatt uppvärmning². För att uppvärmningen ska kunna hållas under 2°C och med en strävan mot 1,5°C i linje med åtagandena i Paris-överenskommelsen, krävs det att de globala utsläppen minskar med ca 50 procent per årtionde.³ Då skulle klimatneutralitet kunna nås runt mitten på detta århundrande och därefter krävs negativa CO₂-utsläpp. I sammanhanget är det värt att notera att FN:s meteorologiska världsorganisation WMO⁴ visat att den kraftiga nedgången i flygresande till följd av pandemin inte haft nämnvärd påverkan på ökningen av CO₂-halten i atmosfären. Detta ger en indikation på de stora utmaningarna som föreligger inom klimatområdet.

Det övergripande målet i Sveriges klimatpolitiska ramverk är att vi senast år 2045 inte ska ha några nettoutsläpp av växthusgaser till atmosfären, för att därefter uppnå negativa utsläpp.⁵ Ramverket innehåller etappmål på vägen mot det långsiktiga målet. Om utsläppsminskningar inte sker tillräckligt snabbt finns det risk att klimatsystemet passerar tröskelvärden och att temperaturökningen blir självförstärkande.⁶

---

¹ Se bl a IPCC (2021): Climate Change 2021, The Physical Science Basis

² UNEP (2020): The Emissions Gap Report 2020. United Nations Environment Programme, Nairobi

³ Rockström, J., Gaffney, O., Rogelj, J., Meinshausen, M., Nakicenovic, N., Schellnhuber, H.J. (2017): A roadmap for rapid decarbonization, Science, 355, 1269-1271

⁴ WMO (2020): WMO Provisional Report on the State of the Global Climate 2020

⁵ Klimatpolitiska rådet (2018): Det klimatpolitiska ramverket. Rapport nr 1

⁶ Steffen, W., Rockström, J., Richardson, K. et al (2018): Trajectories of the Earth System in the Anthropocene, PNAS, 115, 8252-8259

För att det ska vara möjligt att nå klimatåtagandena krävs en omställning av samhällsekonomin⁷ där alla samhällssektorer påverkas. Universitet och högskolor har som lärosäten flera roller i omställningen och behöver fortsätta att forska om klimatförändringar, både om hur de ska kunna motverkas och om hur omställningen till ett klimatneutralt samhälle bäst sker. Lärosätena ska även utbilda medborgare och ledare som ska genomföra klimatomställningen. Vidare ska lärosätena bidra till att utveckla lösningar som kan minska utsläppen av växthusgaser och delta i implementeringen av dessa lösningar. Lärosätena har också ett ansvar för att sprida kunskapen som tas fram. Slutligen har lärosätena även egna aktiviteter som leder till utsläpp av växthusgaser och dessa utsläpp behöver minska i linje med samhället i övrigt.

Syfte

Syftet med exempelsamlingen är att beskriva viktiga delområden och ge exempel på åtgärder som universitet och högskolor kan vidta för att bidra till klimatomställningen. Den riktar sig till ledningar samt de som arbetar operativt med klimat- och hållbarhetsfrågor vid svenska lärosäten. Förhoppningen är att inspirera lärosätena i deras klimatarbete och att kunna komplettera det klimatarbete som redan pågår.

En utgångspunkt är att klimatarbetet inte ska motverka FN:s globala hållbarhetsmål och Agenda 2030 som har tydliga samband med klimatfrågorna.⁸ När FN:s medlemsländer antog hållbarhetsmålen antogs också ett system för hur de ska följas upp på nationell och global nivå, och det finns framtagna indikatorer för att mäta utvecklingen. För några av delområdena ger exempelsamlingen förslag på samband med de globala målen som kan vara aktuella att beakta.⁹

Exempelsamlingens huvudinriktning är mot direkt klimatpåverkan, d v s utsläpp från lärosätenas egna aktiviteter t ex från resor, mat och servering samt inköp och upphandling av varor och tjänster. Exempelsamlingen lyfter också fram indirekt klimatpåverkan vilken sker genom lärosätenas klimatrelaterade forskning, utbildning och nyttiggörande. Det är genom den indirekta klimatpåverkan som lärosätena har störst potential att bidra till klimatomställningen, men för att vara trovärdiga i arbetet med indirekt klimatpåverkan behöver lärosätena också arbeta aktivt för att minska sin direkta klimatpåverkan.

Områden för lärosätesspecifika åtgärder och samverkan

Varje lärosäte har sina unika förutsättningar och särpräglade verksamheter. Därmed har varje lärosäte sina egna utmaningar och lösningar inom klimatområdet. Många lärosäten har också redan genomförda eller pågående åtgärder för att minska och hantera sin klimatpåverkan. Områdena som beskrivs nedan ska ses som möjliga utgångspunkter och inspiration för det lärosätesspecifika klimatarbetet.

---

⁷ Europeiska Kommissionen (2018): En ren jord åt alla En europeisk strategisk långsiktig vision för en stark, modern, konkurrenskraftig och klimatneutral ekonomi. COM (2018): 773 final

⁸ Fusco Nerini, F., Sovacool, B., Hughes, N., Cozzi, L., Cosgrave, E., Howells, M., Tavoni, M., Zerriffi, H., and Milligan, M. (2019): Connecting climate action with other Sustainable Development Goals Nature Sustainability, 2, 674-680

⁹ Ett IT-verktyg finns framtaget som stödjer lärosäten att beakta de globala målen i samband med att klimatstrategiska ansatser arbetas fram, samt en tillhörande guide för användning:

<https://sdgimpactassessmenttool.org> och http://www.unsdsn-ne.org/wp-content/uploads/2020/11/SDG-Impact-Assessment-Tool-Guide-1-0_final_ver02_mini.pdf

Förutom sina egna, lärosätesspecifika utmaningar har lärosätena gemensamma utmaningar som bäst löses i samverkan med andra lärosäten där det exempelvis kan bildas arbetsgrupper för att ta fram gemensamma förslag på åtgärder och indikatorer.

Områdena är kategoriserade i två grupper; dels områden som rör lärosätets kärnverksamhet utbildning, forskning och samverkan (indirekt klimatpåverkan), dels områden som berör lärosätets utsläpp från egen verksamhet (direkt klimatpåverkan). Noteras kan dock att denna terminologi inte stämmer helt med den som finns exempelvis i Förordning om miljöledning i statliga myndigheter¹⁰, se även avsnittet nedan om analys av utsläpp. Både direkt och indirekt klimatpåverkan kan vara såväl positiv som negativ.

Som noteras på flera håll i exempelsamlingen är dess huvudinriktning mot direkt klimatpåverkan, d v s mot utsläpp från lärosätenas egna verksamheter, men den lyfter också fram indirekt klimatpåverkan vilken sker genom lärosätenas klimatrelaterade forskning, utbildning och nyttiggörande. Indirekta klimatpåverkan har störst potential att bidra till klimatomställningen, men för att vara trovärdiga behöver lärosätena också arbeta aktivt med sin direkta klimatpåverkan.

Eftersom målsättningen med klimatramverket är att bidra till minskad klimatpåverkan, bör de indikatorer som används för att mäta effekterna i så stor utsträckning som möjligt vara kopplade till utsläpp mätt i koldioxidekvivalenter.

För några av områdena är sambanden med FN:s hållbarhetsmål framlyfta. För vissa områden ges exempel på mål som kan stå i konflikt med klimatåtgärder som bör utformas utifrån dess påverkan på övriga hållbarhetsmål i Agenda 2030-ramverket .

Indirekt klimatpåverkan

- Utbildning
- Forskning
- Samverkan och nyttiggörande
- Studentmedverkan

Direkt klimatpåverkan, från egna aktiviteter

- Tjänsteresor
- Pendlingsresor, resor till och från jobbet
- Mat och servering
- Energianvändning
  - o Drift av byggnadsbestånd
  - o Forsknings- och utbildningsverksamheten
- Fastighetsbestånd, ny- och ombyggnad
- Avfallshantering
- Inköp och upphandling av varor och tjänster
- Investeringar
- Kolsänkor

---

¹⁰ Förordning (2009:907) om miljöledning i statliga myndigheter.

1. Utbildning

Varför: Genom att ge studenter på grund-, avancerad och forskarnivå relevanta kunskaper och färdigheter för att bidra till klimatomställningen kan universitet och högskolor spela en stor roll. Här har olika universitet och högskolor olika förutsättningar och har också kommit olika långt. UKÄ:s tematiska utvärdering om integrering av hållbar utveckling i utbildningen visade en blandad bild.¹¹ I utvärderingen drogs slutsatsen att många lärosäten behöver utveckla sina processer för att integrera hållbar utveckling i utbildningen. För andra lärosäten gäller det att använda de processer som finns för att se till att hållbarhetsfrågor blir integrerade i utbildningarna. Det finns också många goda exempel och lärdomar att lyfta fram. Slutsatserna från utvärderingen ses som giltiga för hållbarhetsområdet i stort inklusive klimatområdet. Universitet och högskolor kan ge förutsättningar för generationen som om några år skall fatta besluten och vara med och bidra till att hitta lösningar på klimat-krisen och hållbarhetsutmaningarna.

Exempel på åtgärder: Systematiskt arbete med att integrera klimat- och hållbarhetsfrågor i utbildningarna, utbildning av pedagogiska ledare och ledning, rekrytering av lärare, kartläggning av möjligheterna att integrera klimatfrågan i kurser och utbildningsprogram, samt uppmuntra interdisciplinära samarbeten kring klimat och hållbar utveckling.

Exempel på mätning: Antal kurser relaterade till klimat/hållbar utveckling, antal lärare som utvecklar sin förmåga att undervisa om klimat/hållbar utveckling, antal lärare som undervisar om klimat/hållbar utveckling, kursutvärderingar av hur integreringen av hållbar utveckling har utfallit, enkäter hos alumner, omfattning av undervisning som kopplar till klimatomställning och hållbarhetsmärkning av kurser. Här kan det behövas ett arbete för att utveckla lärosätesövergripande kriterier och indikatorer samt former för uppföljning.

2. Forskning

Varför: Omställningen till ett klimatneutralt samhälle kräver ny forskning, både för att utveckla innovationer men också för att implementera dem. Även här har universitet och högskolor olika förutsättningar och möjligheter. Det handlar bl a om att lärosädet har forskare och lärare med kunskaper och resurser att arbeta med dessa frågor. Rekryteringar och användning av egna anslag spelar därför roll. Forskningsanknuten utbildning och nyttiggörande är av vikt för att ge än större bidrag till genomslag i samhället och påverka på klimatomställningen.¹²

Exempel på åtgärder: Rekrytera forskare med kompetens inom hållbar utveckling och klimatfrågan och stödja klimatrelevant forskning, identifiera forskare och medarbetare med kompetens inom hållbar utveckling och uppmuntra till interdisciplinär samverkan kring klimatutmaningarna – lokalt, regionalt, nationellt och internationellt, etablera nätverk av klimatintresserade forskare, synliggöra forskning om klimat på hemsida, intranät och andra kommunikationskanaler, anordna forskningskonferenser.

Exempel på mätning: Bibliometriska indikatorer och externa anslag med klimatrelevans.

---

¹¹ UKÄ (2017): Universitets och högskolors arbete med att främja en hållbar utveckling. En tematisk utvärdering, del 1. Rapport 2017:12

¹² Se exempelvis ansatsen Vertically Integrated Learning från University of Strathclyde i Glasgow: <https://www.strath.ac.uk/studywithus/verticallyintegratedprojectsforsustainabledevelopment/>.

3. Samverkan och nyttiggörande

Varför: Universitet och högskolor spelar ofta en viktig roll som mötesplats och samverkanspartner för olika aktörer och kan därigenom underlätta nya aktiviteter och ett ömsesidigt lärande. Universitet och högskolor kan också lyfta in klimatfrågor i olika typer av samarbetsprojekt inom både forskning och utbildning tillsammans med näringsliv, myndigheter, frivilligorganisationer och andra intressenter. Samverkan driver dels genomslag i samhället och dels kvaliteten i lärosätenas akademiska kärnverksamheter.

Universitet och högskolor kan sprida information kring klimatforskning och verka för att klimatpåverkande kunskap och kompetenser uppkomma vid lärosätet tas tillvara i samhället. Utbildningen är den främsta mekanismen för detta och därutöver kan det ske på många olika sätt, bl a genom påverkan på individers attityder och beteenden kopplat till klimatpåverkan, aktivt deltagande i samhällsdebatten, rådgivning till beslutsfattare, licensiera rätten till kunskapsstillgångar till samverkanspartners och tredjepartsorganisationer, tillsammans med forskningsinstitut eller samverkanspartners visa att nya tekniska lösningar fungerar (i s k demonstratorer) eller att starta groddföretag.

Ett konkret exempel på hur forskning kan kommuniceras genom aktiva åtgärder är att demonstrera klimatsmarta lösningar på campus. Våra campusområden är många gånger ansiktet utåt. Såväl byggnadsbeståndets utseende som området som helhet ger en bild av lärosätets vision och ambition. Dels kan klimatåtgärder genomföras synligt, dels kan de åtgärder som sker inom lärosätet också "annonseras" på campusområdet. Det kan ske t ex genom skyltar, videoskärmar och mobilappar som ger information om klimatarbetet som sker på lärosätet. Man kan även visa upp bl a byggnadsmaterial, media, ventilation, avloppssystem för att sprida kunskap och medvetenhet till studenter och besökare. Campusområden kan även vara en möjlighet för att visa upp hur universitet och högskolor verkar för en ökad biologisk mångfald.

Exempel på åtgärder: Gemensamma projekt med olika samhällsaktörer, aktiv medverkan i Fossilfritt Sverige (t ex färdplaner, samverkansgrupper, utmaningar), uppsökande aktiviteter inför lagförslag, samverkan med aktörer som verkar för klimatomställning kan premieras, seminarier och föreläsningar för allmänheten, demonstrationsprojekt på campus, deltagande i lokala och regionala miljö- och klimatråd som plattformar för klimatomställning, sprida kunskap och medvetenhet om forskning och vetenskap om klimat och hållbar utveckling, innovationsrådgivning till forskare och studenter med fokus på hållbarhet och klimatomställning och så vidare.

Exempel på mätning: Antal samverkansprojekt med externa aktörer som rör klimatutmaningen.

4. Studentmedverkan

Varför: Lärosätenas grund- och forskarutbildningar ska förse studenterna med kunskap, engagemang och verktyg så att de kan bidra till omställningen till ett klimatneutralt samhälle och arbeta för ett hållbart och etiskt förhållningssätt. För att skapa trovärdighet och lyhördhet gentemot studenterna är en tydlig samverkan med det omgivande samhället och formerna för denna av yttersta vikt.

Studenterna uppvisar ett starkt engagemang inom klimatområdet. Det har bildats globala initiativ och upprop såsom Studentmanifestet¹³ som bör tas på allvar och stödjas av lärosätena. Genom uppropet i Studentmanifestet som publicerades inför COP24-mötet¹⁴ i Katowice uppmanar studenterna sina framtida arbetsgivare att gå från ord till handling med sitt klimat- och miljöarbete. Det ligger i lärosätenas ansvar att ge studenterna den kunskap och de verktyg de behöver för att kunna fortsätta att driva på för en hållbar utveckling. I sitt budskap tydliggör de att det är de som ska ärva dagens utsläpp och de konsekvenser de medför.

Förslag på åtgärd: Samverkan, stötta studenternas engagemang, initiativ och organisationer inom klimatområdet, upprätta digitala nätverk för öppen diskussion, idéutveckling och erfarenhetsutbyte kring klimatfrågor, stötta studenter genom innovationsrådgivning och samarbete med lokala företagare och organisationer inom klimatområdet, priser och utmärkelser till studentarbeten inom klimatområdet.

Förslag på mätning: Antal engagerade studenter (t ex antal medverkande studenter i nätverk och aktiviteter, antal studentprojekt och -idéer, antal praktikplatser i utbildningar med klimatanknytning).

5. Tjänsteresor

Varför: För många universitet och högskolor är flygresor den enskilt största källan till utsläpp av växthusgaser. Förutom koldioxidutsläppen bidrar också flygresornas höghöjdsutsläpp av vattenånga, kväveoxider och partiklar till klimatförändringar. Flera universitet och högskolor har sin största klimatpåverkan från sina internationella flygresor. Att verka för optimerat resande är viktigt och är en utmaning eftersom minskat resande kan ses stå i konflikt med internationellt samarbete för forskare och att sektorn arbetar aktivt för att öka internationalisering och samverkan.¹⁵ Att undvika flygresor för kortare resor (inrikes) är en vanlig åtgärd samtidigt som det är viktigt att vara medveten om att utsläpp från de långväga resorna (över 50 mil) är betydligt större än utsläppen från kortare resor.¹⁶ Utsläppen från flyget visar heller ingen tendens att minska¹⁷ med undantag från situationen under Covid 19-pandemin. Genom teknikutveckling kan utsläppen från flyget förväntas minska med 1-2 procent per personkilometer och år. Resor med hög klimatpåverkan kan beläggas med extra avgifter i linje med Fossilfritt Sveriges Klimatväxlingsutmaning.¹⁸

Användningen av digitala möten har på ett påtagligt sätt påskyndats av Covid 19-pandemin. Ökad användning kan ytterligare bidra till att minska utsläppen. Tjänsteresor med bil kan ge

---

¹³ Se Studentmanifestet på <https://studentmanifestet.se> och Klimatstudenterna på <https://klimatstudenterna.se/>.

¹⁴ Conference of the Parties (COP) är de årliga möten som hållits sedan FN:s klimatkonvention trädde i kraft 1994.

¹⁵ Samtidigt kan man notera att det finns studier som inte hittar något samband mellan mängd flygresor och vetenskapligt genomslag såsom Wynes, S., Donner, S.D., Tannason, S. and Nabors, N. (2019): Academic air travel has a limited influence on professional success. Journal of Cleaner Production, 226, 959-967

¹⁶ Naturvårdsverket (2019): Miljöledning i staten 2018. Rapport 6877

¹⁷ Larsson, J., Kamb, A., Nässén, J. and Åkerman, J. (2018): Measuring greenhouse gas emissions for international air travel of a country's residents methodological development and application for Sweden. Environmental Impact Assessment Review, 72, 137-144

¹⁸ Se <http://fossilfritt-sverige.se/utmaningar/>.

betydande bidrag till utsläppsminskningar i vissa fall liksom resor mellan campus om lärosätena bedriver sin verksamhet på flera olika platser.

Exempel på åtgärder: Främja och underlätta för digitala möten och sammankomster t ex via medverkan i REMM¹⁹, även internationella, genom införskaffande av professionell utrustning. Dialoger om varför resor behövs och hur ett mer hållbart internationaliseringsarbete kan utvecklas, tydlig rese- och mötespolicy²⁰, tydliga ambitioner och riktlinjer rörande flygresor (undvika mellanlandningar, endast boka ekonomiklassbiljetter på flyg, införa restriktioner för flygresor). Medverkan i REMM (digitala möten i myndigheter), införa ekonomiska styrmedel, stimulera nationella och internationella tågresor. Anta Tjänstebilutmaningen inom Fossilfritt Sverige, anta Klimatväxlingsutmaningen inom Fossilfritt Sverige. Samverka med lokala aktörer²¹, resebyråttjänst som stöttar kring mer klimatvänliga resalternativ, tydlig uppföljning och kommunikation kring hur olika delar av verksamheten reser och hur man kan resa med mindre klimatpåverkan, intern klimatväxling, klimatbudget.

Exempel på mätning: Redovisa utsläppen mätt i CO₂-ekvivalenter (beräkning, mätning eller schablonuppskattning).²² Förutom de CO₂-utsläpp som flygresorna ger, bidrar även utsläpp av partiklar och andra gaser på hög höjd till klimatförändringar.²³ Förutom CO₂-utsläpp är det därför lämpligt att redovisa utsläpp av CO₂-ekvivalenter. En metod för detta finns framlagd av Naturvårdsverket där varje kilometer ges en schablon CO₂-ekvivalenter i gram inklusive höghöjdseffekt med schablonmässig nedräkning per år.

Exempel på samband med de globala hållbarhetsmålen i Agenda 2030: Beakta eventuella konflikter med mål 17. Bidrag till målen 8, 10 och 13.

6. Pendlingsresor, resor till och från arbetet

Varför: För en del lärosäten kan personalens och studenternas resor till och från campus samt mellan lärosätets olika campus vara av betydelse. Här har varje lärosäte unika förutsättningar beroende på tillgång till kollektivtrafik, cykelbanor med mera.

Exempel på åtgärder: Subventionera inköp av cykel, underlätta/subventionera kollektivtrafik, "nudging" genom olika tävlingar, underlätta livet för cyklister genom lättillgängliga cykelställ under tak och möjligheter till ombyte och dusch, samverka med lärosätets fastighetsägare och kommunernas trafikkontor/stadsbyggnadskontor och kollektivtrafikbolag för att effektivisera trafikflödena, se till att det finns laddningsplatser för elcykel och elbil, samverka med lokala aktörer (exempel: Klimatprotokollet i Uppsala kommun, Grön resplan, samverkan för hållbar mobilitet på Chalmers campus), prova på-kampanjer för att få bilister

---

¹⁹ Resfria/digitala möten i myndigheter (REMM) drivs av Trafikverket. Målsättningen är att utveckla användningen av digitala möten inom och mellan myndigheter. Se <https://www.remm.se/>.

²⁰ Se exempel på resepolicy från Lunds universitet här: <https://www.lucsus.lu.se/article/lucsus-presents-new-travel-policy-reduce-work-related-emissions>.

²¹ Se exempel på samverkan med lokala aktörer: <https://klimatprotokollet.uppsala.se/klimatutmaningar/resor/> och <https://www.globalutmaning.se/om-oss/partners/>.

²² Ett stöd för mätning av långväga tjänsteresor finns på <https://travellandclimate.org>.

²³ Jungbluth, N. and Meili, C. (2019): Recommendations for calculations of the global warming potential of aviation including the radiative forcing index. International Journal of Life Cycle Assessment, 24, 404-411

att testa elcykel (exempel: Örebro universitet höst 2021-vår 2022), samverka med lärosätets fastighetsägare för att stärka förutsättningarna för klimatvänligare pendling t ex cykelrum, omklädningsrum och duschar.

Exempel på mätning: Redovisa utsläppen mätt i CO₂-ekvivalenter (beräkning, mätning eller schablonuppskattning), genomför resvaneundersökningar för anställda och studenter.

Exempel på samband med de globala hållbarhetsmålen i Agenda 2030: Bidrag till målen 3, 7, 9, 11 och 13. Beakta eventuella konflikter med mål 8.

7. Mat och servering

Varför: Livsmedelsproduktion står för en betydande del av de globala utsläppen av växthusgaser. Genom val av en klimatsmart diet kan utsläppen minska signifikant.²⁴ Det finns också stora möjligheter att samtidigt minska klimatpåverkan, ha mer hälsosam mat och minska påverkan på den biologiska mångfalden.²⁵ För svenska universitet och högskolor beror möjligheterna att påverka utsläppen relaterade till mat och servering bl a på de aktörer som hyr ut och som driver restauranger, kaféer och catering i på lärosätena. I många fall har lärosätena inte direkt inflytande men i samband med upphandlingar av catering och restaurangtjänster och genom dialog med berörda aktörer kan nya vanor etableras. Det kan därför behövas nya samarbetsformer mellan lärosätena och restaurang- och cateringaktörer. Mat och livsmedel är dessutom ett område som brukar rankas som extra viktigt bland studenterna.

Exempel på åtgärder: Ta fram nya rutiner och policyer för inköp av klimatsmart mat och catering i samband med konferenser och interna utbildningar (gällande bl a menyer med låg CO₂-påverkan, bl a klimatsmart kost, klimatomätningar kopplade till menyerna, restriktioner för engångsartiklar och utfasning av fossila plastartiklar, pantsystem för matlådor vid köp av mat för avhämtning), dialog med serveringsverksamheter kring utbud med lägre klimatpåverkan och "nudging" för att främja klimatvänliga val.

Exempel på mätning: Utsläpp mätt i CO₂-ekvivalenter (beräkning, mätning eller schablonuppskattning).

Exempel på samband med de globala hållbarhetsmålen i Agenda 2030: Bidrag till målen 3, 12, 13 och 15.

8. Energianvändning

a) Drift av byggnadsbeståndet

Varför: Uppvärmning och drift av byggnader står för en stor andel av energianvändningen för universitet och högskolor. En stor del är inneklimat och drift av kontor, men det finns även speciella verksamheter, t ex laboratorier och serverhallar som drar extra mycket energi. Eftersom både uppvärmning och elproduktion i Sverige ofta sker med koldioxidsnåla

---

²⁴ Bryngelsson, D., Wirsenius, S., Hedenus, F. and Sonesson, U. (2016): How can the EU climate target be met? A combined analysis of technological and demand-side changes in food and agriculture. Food Policy, 59, 152-164

²⁵ Willet, W., Rockström, J., Loken, B. et al (2019): Food in the Anthropocene: The EAT-Lancet Commission on healthy diets from sustainable food systems. Lancet, 393, 447-492

metoder så kan utsläppen av växthusgaser från energianvändningen i byggnaderna vara relativt låga. Energieffektiviseringar spelar dock ändå en viktig roll i en klimatstrategi eftersom tillgången på förnybar energi är begränsad och ökad energieffektivitet därför är nödvändig för att kunna avveckla fossila bränslen.

Exempel på åtgärder: Isolering i syfte att minska förluster av värme och kyla, kartläggning av energiflöden och aktiviteter utifrån resultat med hög upplösning av mätdata, krav på el-, kyla- och värmeleverantörer, optimering av uppvärmning, undersöka möjligheterna att anpassa kyla och ventilation utifrån användningsmönster av lokalerna, optimering av belysning, optimering av ventilation, elbesparande rutiner, aktiviteter/tävlingar/benchmarking/kampanjer för verksamheten (anställda och studenter), 50/50-samverkan mellan fastighetsägare och verksamhet på så sätt att 50 procent av vinsten från besparingarna stannar hos fastighetsägaren och 50 procent kommer de som har sparat till del och samverkan med lokala aktörer.

Exempel på mätning: Utsläpp mätt i CO₂-ekvivalenter (beräkning, mätning eller schablonuppskattning), energianvändning/anställd och student, energianvändning/m², utsläpp/m², utsläpp/anställd, energi från förnybara/fossila källor. Data finns att tillgå bl a från Energiföretagen.²⁶

Exempel på samband med globala hållbarhetsmålen i Agenda 2030: Bidrag till målen 7, 13 och 14.

b) Forsknings- och utbildningsverksamheten

Varför: Effektivisering av energianvändningen i samband med forsknings- och utbildningsverksamheten kan förutom att ge positiva besparingar också fungera som ett tydligt och påtagligt område för klimatarbete för anställda och studenter.

Exempel på åtgärder: Optimering av laboratorier, optimering av uppvärmning, belysning, kylning och ventilation i utbildningslokaler, optimering av energiförbrukningen från utrustning och mediaanvändning.

Exempel på mätning: Utsläpp mätt i CO₂-ekvivalenter (beräkning, mätning eller schablonuppskattning enligt GHG-protokollet scope 2, se nedan i avsnitt om analys av utsläpp), energiförbrukning/publikation, energiförbrukning/omfattning undervisning.

Exempel på samband med de globala hållbarhetsmålen i Agenda 2030: Bidrag till målen 7, 13, 14 och 17.

9. Fastighetsbestånd, ny- och ombyggnad

Varför: Produktion av byggnadsmaterial och byggprocesser ger upphov till betydande utsläpp av växthusgaser.²⁷ Sett över hela livscykeln kan dessa utsläpp vara större än för driften av byggnaderna. Med idag känd byggteknik finns det möjligheter att reducera dessa

---

²⁶ Se <https://www.energiforetagen.se/statistik/fjarrvarmestatik/miljovardering-av-fjarrvarme/>.

²⁷ Malmqvist, T., Nehasilova, M., Moncaster, A., Birgisdottir, H., Nygaard Rasmussen, F., Houlihan Wiberg, A. and Potting, J. (2018): Design and construction strategies for reducing embodied impacts from buildings – Case study analysis. *Energy and Buildings*, 166, 35-47, samt Heeren, N., Mutel, C. L., Steubing, B., Ostermeyer, Y., Wallbaum, H. and Hellweg, S. (2015) Environmental Impact of Buildings—What Matters? *Environmental Science & Technology*, 49 (16), 9832-9841

utsläpp med närmare hälften.²⁸ Det kan handla om val av byggnadsmaterial, val av bränslen till fordon och effektivare processer för återvinning och återanvändning av material. De universitet och högskolor som uppför nya byggnader eller renoverar och bygger om gamla har stor potential att minska utsläppen.²⁹ Valet av byggnadsmaterial har stor inverkan på klimatet där trä kan fungera som en kolsänka.³⁰

Exempel på åtgärder: Införa rutiner och klimatåtgärder inför nybyggnationer och i byggprocessen, installera solceller på tak och fasader, klimatsmarta byggnadsmaterial, ställa klimatkrav på entreprenörer och på transporter i samband med byggnation, öka husens livslängd med flexibla inredningar och användningsområden, miljöcertifiera byggnaden enligt system som tar hänsyn till klimataspekter i ett livscykelperspektiv, anta Solutmaningen inom Fossilfritt Sverige³¹ och samverka med lokala aktörer³².

Exempel på mätning: Utsläpp mätt i CO₂-ekvivalenter (beräkning, mätning eller schablonuppskattning). Antal miljö- och/eller energiklassade byggnader. Antal m² tak med solceller/tak utan, CO₂ från transporter, CO₂ från A1-A5 enligt SS-EN 15804.

Exempel på samband med de globala hållbarhetsmålen i Agenda 2030: Bidrag till målen 6, 7, 11, 12, 13 och 14.

10. Avfallshantering

Varför: Förbränning av avfall ger upphov till utsläpp av koldioxid. En fungerande källsortering medger effektivare återvinning av avfall kan därför vara en del av en klimatstrategi liksom att förlänga produkters livslängd och återanvändning. En cirkulär avfallshantering kan exempelvis för fossil plast och även andra material minska utsläppen av växthusgaser. Återvunna material och produkter kan ersätta andra material och produkter som produceras från mer utsläppsintensiv verksamhet³³. Detta gäller det vardagliga avfallet från kontor och restauranger men även avfall av engångskaraktär som bygg- och rivningsavfall och uttrangerade kontormöbler.

Exempel på åtgärder: Minska den totala mängden avfall, minska mängden brännbart avfall/osorterat avfall/avfall med fossil plast³⁴, öka andelen sorterat avfall, säkerställa korrekt hantering av avfallet, ökad återanvändning av möbler med mera och ställa krav på leverantörer av transporter/hantering av avfall.

---

²⁸ Malmqvist, T., Erlandsson, M., Francart, N. och Kellner, J. (2018); Minskad klimatpåverkan från nybyggda flerbostadshus. Sveriges Byggindustrier

²⁹ Farahani, A., Wallbaum, H., Dalenbäck, J-O. (2019) The Importance of Life-Cycle Based Planning in Maintenance and Energy Renovation of Multifamily Buildings. Sustainable Cities and Society 44 (January): 715–725

³⁰ Ostermeyer, Y., C. Nägeli, N. Heeren, and H. Wallbaum (2018) Building Inventory and Refurbishment Scenario Database Development for Switzerland. Journal of Industrial Ecology, Vol. 22 (4): 629-642

³¹ <http://fossilfritt-sverige.se/utmaningar/>

³² Se exempelvis Klimatprotokollet i Uppsala kommun och utmaningen Byggnation och anläggning: <https://klimatprotokollet.uppsala.se/klimatutmaningar/byggnation-och-anlaggning/> där en LC-analys enligt SS-EN 15804 krävs.

³³ Ekvall, T. och Malmheden, S. (red.) (2012): Hållbar avfallshantering. Rapport 6523, Naturvårdsverket

³⁴ Se exempel från offentlig verksamhet här: <https://www.kungsbacka.se/Archive/Regular-News/2019/1/vi-sa-hej-da-till-tre-ton-plastpar/>.

Åtgärder kan också handla om att minska inköpen av sådant som snart blir avfall och att återbruka t ex möbler och datorer, reparera i stället för att köpa nytt och att köpa second hand.

Exempel på mätning: Utsläpp mätt i CO₂-ekvivalenter (beräkning, mätning eller schablonuppskattning), antal kg brännbart/anställd, antal kg brännbart/publikation. En svårighet med mätningen är att vissa kommuner inte har viktbaserad taxa.

Exempel på samband med de globala hållbarhetsmålen i Agenda 2030: Bidrag till målen 8, 12, 13, 14 och 17. Beakta eventuella konflikter med mål 7.

11. Inköp och upphandling av varor och tjänster

Varför: Universitet och högsolor köper in och upphandlar en mängd olika produkter och tjänster. En del är specifika för sektorn, till exempel laborieutrustning och kemikalier, andra är mer generella som möbler och datorer samt telefoner. Cirkulär ekonomi är ett starkt framväxande tema som betonar vikten av att återvinna och återanvända produkter generellt samt hur produkter och tjänster utformas för att maximera resursnyttjande och minimera avfall, inte minst kontorsutrustning. När produkter produceras, transporteras och används uppstår utsläpp av växthusgaser. Krav på transportsätt, packningsgrad i fordonen och optimering av transportrutten är viktiga att ställa vid upphandling av varor, utöver de miljökrav som kan ställas på respektive vara och dess användning. Norges teknisk-naturvetenskapliga universitet (NTNU) i Trondheim³⁵ har analyserat klimatavtrycket av inköp inom olika varugrupper däribland vanligt förekommande inköp av lärosäten såsom laborieutrustning, kemikalier och datorutrustning. Inköp av konsulttjänster kan bidra med betydande utsläpp och även vid sådana upphandlingar kan klimatkrav ställas. En komplicerande faktor är att betydande delar av lärosätenas upphandlingar sker via statliga ramavtal och gemensamma ramavtal med andra lärosäten med begränsningar för den lärosätesspecifika rådigheten som följd. Den fulla klimatpotentialen nås därför via utvecklade ramavtal.

Exempel på åtgärder: Ställ krav på leverantörer att redovisa koldioxidutsläpp, för dialog med leverantörer om hur utsläpp från deras varor och tjänster kan minskas, anta ett livscykelperspektiv vid upphandling, ställ miljö- och hållbarhetskrav kopplade till klimatpåverkan exempelvis gällande packningsgrad och bränslekrav på transporter, ställ krav på förlängd garantitid och minska mängden kringutrustning vid exempelvis inköp av IT-plattformar/datorer, kräv förnyelsebara material, avfallsförebyggande åtgärder (se vidare ”Ställ hållbarhetskrav” på Upphandlingsmyndighetens hemsida³⁶). Exempel finns på hur klimatpåverkan från inköp av plastprodukter kan minskas.³⁷

Exempel på mätning: Utsläpp mätt i CO₂-ekvivalenter (beräkning, mätning och/eller schablonuppskattning, antal upphandlingar där krav om klimatpåverkan inkluderats).

Exempel på samband med de globala målen: Bidrag till målen 8, 12, 13, 14 och 17.

---

³⁵ Larsen, H.N., Pettersen, J., Solli, C., Hertwich, E.G. (2013): Investigating the Carbon Footprint of a University – The case of NTNU. *Journal of Cleaner Production*, 48, 39-47

NTNU (2018): Klimaregnskap for NTNU. Metode och resultater for 2016 og 2017

³⁶ Se <https://www.upphandlingsmyndigheten.se/hallbarhet/stall-hallbarhetskrav/>.

Upphandlingsmyndigheten har även andra stöd bl a kring cirkulär upphandling.

³⁷ Se <https://klimatprotokollet.uppsala.se/klimatutmaningar/ovrigt-indirekt-klimatpaverkan/endast-fornybar-och-atervunnen-plast/>.

12. Investeringar

Varför: Privata universitet och högskolor kan ha egna finansiella tillgångar som behöver placeras och förvaltas. Statliga lärosäten har vanligtvis inte dessa tillgångar men förvaltar ibland donations- och stipendiefonder. Den internationella rörelsen för att flytta investeringar (s k divestering) från företag som utvinner och förbrukar fossila bränslen har fått genomslag på många lärosäten. En högre ambitionsnivå kan vara att investera i företag som bidrar till en omställning till ett klimatneutralt samhälle.

Exempel på åtgärder: Säkerställa hållbara och klimatsmarta investeringar, hämta inspiration från Klimatprotokollet i Uppsala kommun.³⁸

Exempel på mätning: Andel av investeringar i företag som utvinner fossila bränslen.

Exempel på samband med de globala hållbarhetsmålen i Agenda 2030: Bidrag till målen 13, 16 och 17.

13. Kolsänkor

Varför: För att nå klimatmål behövs teknologiomställningar. Förutom minskade utsläpp kommer det även att krävas negativa utsläpp alltså satsningar på verksamheter som får bort växthusgaser ur atmosfären, så kallade kolsänkor. Detta kan åstadkommas exempelvis genom trädplanteringar, produktion av biokol och lagring av koldioxid från förbränning av biobränslen. Universitet och högskolor har varierande möjligheter att skapa kolsänkor. I vissa fall kan det finnas möjligheter att förvalta mark så att kolsänkor uppstår, i andra fall kan det finnas möjligheter att använda fjärrvärme med negativa utsläpp. Förutom mängden koldioxid som lagras är också tidsperspektivet för kolsänkan av betydelse.

Exempel på åtgärder: Trähus/byggnader, fjärrvärme med negativa utsläpp, CO₂-infångning och lagring, användning av biokol, grönytor.

Exempel på mätning: Negativa utsläpp mätt i CO₂-ekvivalenter (beräkning, mätning eller schablonuppskattning).

Exempel på samband med de globala hållbarhetsmålen i Agenda 2030: Bidrag till målen 13 och 15.

Uppföljning och resultat

Varje lärosäte har sin egen lärosätesövergripande målstyrning. Klimatramverket bygger på att respektive lärosäte har egen förmåga att genomföra, bedöma och inför sig själva garantera effekt av sitt klimatstrategiska arbete.

Lärosätesspecifik uppföljning

Möjligheterna att nå uppställda mål ökar om uppföljningen är tydlig. Uppföljningens utformning är lärosätesspecifik och beror bl a på existerande rutiner och resurser. Faktorer som bidrar till uppföljningen innefattar beslut om att sätta av resurser till de processer och

---

³⁸ Se Utmaningen Övrig indirekt klimatpåverkan:

<https://klimatprotokollet.uppsala.se/klimatutmaningar/ovrigt-indirekt-klimatpaverkan/>.

arbetsuppgifter som krävs för att genomföra ändamålsenliga åtgärder, att ansvariga personer utses och att det finns en process för uppföljning.

En ansats är att definiera en budgetpost för klimatåtgärder med tillhörande ansvar och resurser för det interna klimatarbetet. Delar av budgetposten kan exempelvis vara finansierad av internkostnader för tjänsteresor med flyg.

Uppföljning är ett område där det är värdefullt att dela erfarenheter och arbetssätt mellan lärosätena. En svårighet är att avgöra vilka indikatorer och nyckeltal som är allra viktigast att följa upp, en annan är att ange operationella definitioner för indikatorer och nyckeltal.

Analys av utsläpp

För att kunna göra prioriteringar, åtgärder och uppföljning är det väsentligt att göra en analys av utsläppen. Behovet av detta understryks av enkätsvaren om klimatrådet i två enkäter ställda till MLUH-nätverket under 2020.

Det finns olika metoder och standarder för analys av organisationers växthusgasutsläpp t ex The Greenhouse Gas Protocol³⁹ och ISO 14064. Ett annat vanligt begrepp är "carbon footprint" som ofta refererar till produkters klimatpåverkan i ett livscykelperspektiv (t ex ISO 14067) men även ibland till klimatpåverkan för organisationer.

För att analysera utsläpp behövs många olika sorters datakällor och beräkningsmetoder.⁴⁰ Ofta är analyserna beroende av information från leverantörer för exempelvis utsläpp från energianvändning och resor. Livscykelanalyser kan användas för att beräkna miljöpåverkan av produkter och tjänster från "vaggan till graven". Miljöexpanderad input-output-analys kan användas för att kartlägga utsläpp från lärosätets inköp.

Exempelsamlingens delområden har olika stora omfång och innefattar ibland lärosätet självt och ibland det omgivande samhället. Det kan därmed vara svårt att få en jämförbarhet över delområdena vid beräkning av effekter från åtgärder inom olika delområden. Exempelvis är åtgärder för finansiella placeringar, utbildning och forskning i delområden med större omfång jämfört med åtgärder för utsläppsminskningar från värmeproduktion.

Vid beräkningar av klimatutsläpp är det väsentligt att redovisa vilka områden som ingår i beräkningarna och vilka som inte gör det. Vad som ingår och inte beror bl a av lärosätets möjligheter att påverka där en tumregel kan vara att det som kan påverkas bör ingå i analysen på ett eller annat sätt. En annan faktor som kan spela roll är syftet med analysen. Om syftet är att prioritera bland åtgärder är det ibland möjligt att luta sig mot analyser gjorda på andra lärosäten med liknande förutsättningar. Behovet av egen analys blir då inte lika stort.

---

³⁹ Se <https://ghgprotocol.org>.

⁴⁰ Exempel på analysmetoder finns bl a hos Upphandlingsmyndigheten, här kring inköp: <https://www.upphandlingsmyndigheten.se/om-hallbar-upphandling/miljomassigt-hallbar-upphandling/analysera-inkopen-med-miljospandanalys/#tv%C3%A5-metoder-f%C3%B6r-att-analysera-milj%C3%B6p%C3%A5verkan>.

Autonomi: Positionspapper

Dokument

- SUHF:s ställningstagande vad gäller utökat konstitutionellt skydd för akademisk frihet och lärosätenas självständighet (förslag)

Förslag

Förbunds församlingen ställer sig bakom positionspapperet.

Bakgrund

Frågan om lärosätenas självständighet/autonomi har länge varit en fokusfråga för SUHF och en fråga som i allra högsta grad är aktuell, inte minst på grund av olika händelser runt om i världen.

Vid förbunds församlingen i mars 2021 diskuterades frågan utifrån de fyra områdena:

- lagskydd
- organisationsform
- utnämningssmakt
- examensordning.

Av sammanställningen från workshopen vid förbunds församlingen framgår att enighet i stort sett råder inom två områden: lagskydd och examensordning. Vad gäller organisationsform och utnämningssmakt ansåg förbunds församlingen att de behöver diskuteras mer.

Utgående från diskussioner i förbunds församlingen beslutade styrelsen i juni att gå vidare med att ta fram ett positionspapper kring frågorna om förstärkt lagskydd och en annan ordning för examensordning. I positionspapperet knyts dessa frågor samman, liksom att akademisk frihet även kopplas nära ansvarsfrågan.

Andrew Casson har på presidietts uppdrag tagit fram ett förslag som sedan bearbetats av styrelsen.

Ställningstagande vad gäller utökat konstitutionellt skydd för akademisk frihet och lärosätenas självrådighet

Bakgrund

Den uppgift som det svenska samhället ålagt akademiska lärosäten är att "vara en självständig och kritiskt reflekterande kraft i samhällsutvecklingen" (Prop 2009/10:149, s 15).

Den internationella förståelsen av akademins uppgift och ställning uttrycks väl i deklARATIONEN *Magna Charta Universitatum* som nu undertecknats av närmare ettusen universitet runtom hela världen: "Universiteten är en autonom institution i hjärtat av samhällen... För att tillgodose om världens behov måste universitetens forskning och undervisning vara moraliskt och intellektuellt oberoende av alla politiska, ideologiska och ekonomiska maktgrupperingar."

Sverige har i flera avseenden ett gott rykte när det gäller försvaret av den akademiska friheten. Det konstitutionella skyddet för akademisk frihet och lärosätenas självrådighet har dock i ett flertal internationella jämförelser bedömts som relativt lågt. I en tid då ett oberoende sanningssökande framstår som alltmer angeläget för att värna och främja demokratiska samhällskick, menar SUHF att det finns behov av att tydliggöra och i högre grad stadfästa akademins oberoende.

Sveriges universitets- och högskoleförbund (SUHF) framför därför som sin mening följande ståndpunkter:

1. Sveriges grundlag

Regeringsformen, som idag omfattar bestämmelser om att det allmänna ska svara för att högre utbildning finns samt att forskningens frihet är skyddad (Rf 2 kap 18§), bör kompletteras med följande:

- a. En allmän princip om den akademiska friheten, till exempel: "Den akademiska friheten ska värnas och främjas."
- b. Ett tillägg för att skydda också den högre utbildningen, till exempel: "Forskningens och den högre utbildningens frihet är skyddad enligt bestämmelser som meddelas i lag." Högskolelagens första kapitel torde då också kompletteras med formulering om att utbildningens innehåll och arbetssätt fritt får väljas.

2. Examensordning

En rimlig följd av att den högre utbildningens frihet stadfästs i grundlagen är att styrningen av utbildningarnas innehåll i högre grad beslutas av lärosätena. Detta är en förutsättning för att lärosätena ska kunna ta det ansvar som följer av att vara en samhällsbärande akademi.

Den nuvarande examensordningen, som reglerar framförallt vissa yrkesutbildningar på detaljnivå, beslutas direkt av regeringen. En sådan politisk styrning av den högre utbildningens innehåll är i strid med internationella konventioner och förväntningar vad gäller akademisk frihet och lärosätens självständighet. Såväl studenters frihet att påverka sin utbildning och bildningsgång som lärares rådighet över sitt arbete inskränks, vilket också påverkar utbildningarnas långsiktiga kvalitetsutveckling.

Lärosätena har länge haft ett nära samarbete inom välutvecklade organisationsformer kring de akademiska yrkesutbildningarna. Med en ökad formalisering av dessa strukturer är lärosätena väl förberedda för att ta det utökade ansvar som en sådan reform skulle innebära.

SUHF framför därför som sin mening:

- a. Examensordningen inte längre ska utgöra en del av Högskoleförordningen.
- b. En nationell myndighet meddelar föreskrift om vilka examina får avläggas, på vilken nivå dessa ska avläggas, samt omfattning i högskolepoäng för respektive examen.
- c. Lärosätena fastställer lokala examensbeskrivningar och tillsammans ansvarar för att nationell samordning och likvärdighet uppnås.

EU-s utvecklingsagenda för högre utbildning

Dokument

-

Förslag

Förbunds församlingen tar del av Anna-Lena Claeys-Kuliks tankar om EU-kommissionens utvecklingsagenda för högre utbildning och EUA:s inspel i frågan.

Bakgrund

I slutet av 2021 eller i början av 2022 planerar EU-kommissionen att lägga fram en Europeisk strategi för högre utbildning. Syftet är att närmare knyta samman processerna kring ett europeiskt område för högre utbildning (European Higher Education Area, EHEA) med motsvarande process inom forskning (European Research Area, ERA).

EUA har tagit fram *Policy Input – Towards an EU strategy in support of universities* som finns här: [länk](#).

Anna-Lena Claeys-Kulik, Policy Coordinator, EUA, informerar om arbetet inom EU-kommissionen och EUA.

Utredning om examenstillstånd

Dokument

- Uppdragsbeskrivning

Förslag

Förbunds församlingen tar del av Karin Rödings och Charlotte Abrahamssons rapportering.

Bakgrund

Expertgruppen för kvalitetsfrågor har identifierat ett behov att utreda det svenska systemet för examenstillstånd för enskilda utbildningsanordnare. SUHF har därför beslutat att anlita två externa utredare för detta uppdrag. De båda utredarna är Karin Rödning, tidigare för Universitets- och högskolerådet, samt Charlotte Abrahamsson, tidigare Stockholms universitet.

Utredningsuppdrag: Examenstillstånd för enskilda utbildningsanordnare

Behovet av utredning

Enligt lagen (1993:792) om tillstånd att utfärda vissa examina får en enskild fysisk eller juridisk person som anordnar utbildning (enskild utbildningsanordnare) endast efter tillstånd utfärda sådana examina som regeringen enligt vad som anges i högskolelagen (1992:1434) meddelat föreskrifter om. Sådana föreskrifter finns i examensordningen, bilaga 2, till högskoleförordningen (1993:100) och i bilagorna till förordningen (1993:221) för Sveriges lantbruksuniversitet och förordningen (2007:1164) för Försvarshögskolan.

Tillstånd att utfärda examina till enskilda utbildningsanordnare lämnas av regeringen. Innan regeringen fattar beslut i tillståndsfrågor ska i regel ett yttrande inhämtas från Universitetskanslersämbetet för att få myndighetens bedömning av om utbildningen till den examen som ansökan avser uppfyller de krav som ställs på utbildningen. Utbildningen ska vila på vetenskaplig eller konstnärlig grund och på beprövad erfarenhet samt bedrivs så att den i övrigt uppfyller de krav som uppställs på utbildning i 1 kap. högskolelagen. För varje examen som tillståndet avser, ska utbildningen också svara mot de särskilda krav som enligt förordningsbestämmelser gäller för denna examen. Universitetskanslersämbetets bedömning är inte bindande för regeringen men i förarbetena till lagen om tillstånd att utfärda examina angavs att för att regeringen ska avvika från den då ansvariga myndighetens förslag bör den ha skäl av utomordentlig vikt (prop. 1992/93:169 s. 83). Vidare får ett tillstånd att utfärda examina återkallas, om de krav som uppställs på utbildningen inte är uppfyllda. Beslut om återkallelse av ett tillstånd fattas av regeringen efter framställning av Universitetskanslersämbetet. Innan en sådan framställning görs ska utbildningsanordnaren ha getts tillfälle till rättelse.

Bland de utbildningsanordnare för vilka examenstillstånd har lämnats finns bl.a. huvudmännen för Röda Korsets högskola, Sophiahemmet Högskola, Stockholms musikpedagogiska institut, Stockholm enskilda högskola och Högskolan i Jönköping. Det är alltså i huvudsak etablerade enskilda utbildningsanordnare inom högskoleområdet som har ansökt om och fått tillstånd att utfärda examina. Det har också hänt att en utbildningsanordnare ansökt om examenstillstånd för utbildning som vid tidpunkten för ansökningen bedrevs inom en annan utbildningsform. Ett exempel är Carl Malmstens skola som ansökte om examenstillstånd för utbildning som bedrevs som en kompletterande utbildning. Efter bedömning av dåvarande Högskoleverket valde dock Carl Malmstens skolan att inleda en process som ledde till en integrering i Linköpings universitet. Vidare har Föreningen Brunnsviks folkhögskola fått tillstånd att utfärda konstnärlig högskoleexamen i musik med inriktning mot musikskapande efter tillstyrkande av Universitetskanslersämbetet. Enligt ett pressmeddelande från Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet) är det den första folkhögskolan som har fått ett tillstånd att utfärda en examen.

En fråga i det här sammanhanget är om de bedömningsområden och bedömningsgrunder som tillämpas av Universitetskanslersämbetet vid sin prövning av frågor om

examenstillstånd för de mera tydligt etablerade utbildningsanordnarna på högskoleområdet även är tillämpliga för mindre och ämnesmässigt smalare utbildningsanordnare. Det blir särskilt komplicerat om utbildningsanordnare i huvudsak anordnar utbildning som tillhör en annan utbildningsform som i fallet Föreningen Brunnsviks folkhögskola.

Uttalanden från ministern för högre utbildning och forskning ger vid handen att det finns både en trend och ett önskemål att öppna upp högskolesektorn och använda denna väg för att främja breddad rekrytering. Särskilt betonas att konstnärliga högskoleutbildningar har stora svårigheter att bryta den sociala snedrekryteringen. Det väcker viktiga frågor. Kan mindre tydligt specialiserade utbildningsanordnare erbjuda en tillräckligt god akademisk miljö (vetenskaplig eller konstnärlig) med koppling till forskning? Behöver de bedömningsområden och bedömningsgrunder som tillämpas av Universitetskanslersämbetet även inbegripa krav på en större och bredare akademisk miljö för att säkerställa en hög kvalitet? Är den utveckling som kan skönjas med fler utbildningsanordnare bra för utvecklingen av Sverige som en stark kunskapsnation? Och vad betyder det för högskolesektorn som helhet om fler utbildningsanordnare som i huvudsak anordnar utbildning som tillhör en annan utbildningsform får tillstånd att utfärda examina?

Uppdraget

I uppdraget ingår att problematisera och belysa frågor om tillstånd att utfärda examina enligt lagen om tillstånd att utfärda vissa examina mot bakgrund av det ovan redovisade. Detta inbegriper

- behovet av reformering av lagen om tillstånd att utfärda vissa examina med beaktande av vilka krav som bör ställas för att en enskild utbildningsanordnare ska komma i fråga för examenstillstånd,
- behovet av reformering av Universitetskanslersämbetets bedömningsområden och bedömningsgrunder för examenstillstånd när det gäller kvalitetsaspekter för prövning av frågor om examenstillstånd kopplat till en tillräckligt god akademisk miljö,
- om den utveckling av examenstillstånd för enskilda utbildningsanordnare som har skett och kan ske enligt vad som beskrivits ovan främjar svensk högre utbildning, och
- om möjligt, en internationell utblick med jämförbara länder i fråga om utvecklingen av vilka utbildningsanordnare som får utfärda examina inom högre utbildning.

Uppdraget ska redovisas som en skriftlig rapport senast den 1 november 2021. Rapporten ska kunna främja en diskussion om dessa frågor i högskolesektorn, politiken och samhället i helhet.

Löntagarfondsstiftelsernas styrelser

Dokument

--

Förslag

Förbunds församlingen beslutar att ge styrelsen i uppdrag att utse en nomineringsgrupp med uppdrag

- *att på förbundets vägnar föra samtal med stiftelserna och övriga nominerande organisationer om sammansättningen av respektive styrelse*
- *att samla in nomineringar av kandidater till aktuella styrelseposter från medlemmarna.*

Bakgrund

Mandatperioden för forskningsstiftelserna som bildades av löntagarfondspengar går ut i slutet av juni 2022.

Formerna för utseende av styrelserna i dessa stiftelser avreglerades 2010 som en följd av prop. 2009/10:136 "Ökad frihet för vissa stiftelser som finansierar forskning".

Av beslutet framgår att avgående stiftelsestyrelser utser en majoritet av ledamöterna efter förslag från bland annat forskarsamhället. I propositionen anges att universitet och högskolor gemensamt ska ta fram förslag.

"Löntagarfondsstiftelserna" bildades på mitten av 1990-talet på 10 miljarder kr. Följande stiftelser är aktiva:

- Internationella miljöinstitutet (Lunds universitet)
- KK-stiftelsen (kunskaps- och kompetensutveckling)
- Mistra (miljöstrategisk forskning)
- SSF (strategisk forskning)
- STINT (internationalisering av högre utbildning och forskning)
- Östersjöstiftelsen (Östersjöregionen och Östeuropa)

Två är nedlagda: Framtidens kultur och Vårdalstiftelsen (vård- och allergiforskning).

Almedalen 2022

Dokument

--

Förslag

Förbunds församlingen

- *diskuterar om, och i så fall hur, förbundet ska delta i Almedalsveckan 2022 utifrån de två framtagna alternativen*
- *uppdrar åt styrelsen att i enlighet med diskussionen besluta om, hur och på vilket sätt förbundet ska delta i Almedalsveckan 2022.*

Bakgrund

Almedalsveckan 2022 är förkortad. Den startar söndagen den 3 juli och slutar fem dagar senare, torsdagen den 7 juli.

De politiska partierna kommer att dela på dagarna. En partiledare kommer att hålla tal mitt på dagen och en annan på kvällen.

Styrelsen har diskuterat Almedalsveckan 2022 och har tagit fram ett alternativ för deltagande (alternativ 1) och ett alternativ där förbundet avstår från egna arrangemang (alternativ 2).

Alternativ 1

SUHF arrangerar en högskolepolitisk debatt måndag eftermiddag från kl. 15. Debatten inleds med en person som gör en form av nationell och internationell omvärldsanalys över trender och tendenser i ett aktuellt ämne, exempelvis livslångt lärande. Efter debatten vidtar ett mingel. Kvällen avslutas med en rektorsmiddag med, som tidigare, tre deltagare per lärosäte.

SUHF och SFS arrangerar, traditionsenligt, ett gemensamt seminarium tisdag morgon den 5 juli. SFS har sagt sig vara positiva till att genomföra ett gemensamt seminarium.

Alternativ 2

SUHF deltar inte i Almedalsveckan 2022.

”Steningeviksmötet” 2022

Dokument

--

Förslag

Förbunds församlingen diskuterar frågor att lyfta vid ”Steningeviksmötet” 2022.

Bakgrund

Mötet tillsammans med UKÄ, för rektorer och minister, genomförs den 18-19 januari 2022. Mötet kommer att genomföras på Sigtunastiftelsen Hotell & Konferens i Sigtuna.

Förbunds församlingen diskuterar punkter att lyfta vid mötet.